

صندوقچه آموزش (خلاصه درس اول) ← من حق دارم سال تحصیلی ۱۳۰۰-۱۳۰۱ مطالعات پایه هفتم - دبیرستان چمانان - نام دبیر: ابوالحسن - تاریخ ۱۳۰۰/۷/۱

- منظور از حق چیست ← حق چیزهایی که یک انسان به دلیل مقام انسانی اش، شایستگی داشتن آنها را دارد.

- انسانها از ابتدای خلقت و تولد ← دارای حق (مقوق) طبیعی می شوند.

- مهمترین حق همه انسان ها ← حق حیات یا حق زندگی است.

- چند نمونه از حقوق طبیعی انسان ها، که حق برخورداری از آن ها را دارند عبارتند:

۱- حق حیات یا حق زندگی کردن . ۴- ازدواج و تشکیل خانواده

۲- استفاده از نعمت های الهی . ۵- انتخاب راه زندگی خود

۳- کار و تلاش برای تامین نیازهای خود . ۶- آزادی و عدم بندگی انسان ها دیگر

- انسان ها حق دارند آزاد باشند یعنی چه ← یعنی برده و بنده انسان های دیگر نباشند زیرا ← خداوند انسان ها را آزاد آفریده است.

- همه انسان ها صرف نظر از قوم، نژاد، زبان، اعتقادات، ثروت و فقر و ... دارای

حق طبیعی هستند، زیرا ← همه انسان ها مخلوق خداوند هستند و انسان

اشرف مخلوق است و خداوند همه انسان ها را یکسان آفریده است.

- انسان از ابتدای تولد و تا زمانی که زنده است با افراد زیر در ارتباط هستند.

۱- پدر و مادر، برادر، خویشان ← (اولین کسانی هستند که با آنها در ارتباط هستند).

۲- در مدرسه یا معلمان و همکلاسی های خود.

۳- پس از ازدواج یا همسر و فرزندان خود.

۴- در محله یا شهر، در روستا برای رفع نیازهای مادی و معنوی از دیگران کمک می گیرند.

- همه ما، تبعه کشور ایران هستیم.

- تبعه کشور ایران بودن باعث می شود ← افراد حقوقی بر مبنای قوانین کشور

ایران داشته باشند.

- هر یک از مادر، روابطی که به طور ← دائم با یکدیگر داریم ← از حقوقی برخوردار می شویم.

- هر یک از ماها، در کجاها دارای حقوقی هستیم:

۱- در خانه و خانواده ها . ۲- در محیط مدرسه . ۳- در محیط زندگی و کشور.

- امیرطاها در یک خانواده چهار نفری زندگی می کند، مهمترین حق او در خانه و خانواده

عبارتند از: ۱- حق دارد نام خانوادگی و شناسنامه داشته باشد.

۲- حق دارد از محبت و توجه پدر و مادر خود، برخوردار باشد.

۳- حق دارند با سواد شود و تحصیل کند و استعدادها خود را شکوفا کند.

۴- حق دارد، غذا، لباس، مسکن مناسب داشته باشد.

- داشتن شناسنامه، نشان می دهد ← که فرزندی که کسی هستم، و به کدام

کشور تعلق دارم.

- خانواده، وسایل زندگی ما را فراهم می کند ← تا به خوبی رشد کنیم.

- جنگیزد، دبیرستان، تیمادرس می خواند، مهمترین حق او، در این دبیرستان عبارتند از:

۱- هیچ کس حق ندارد، او را مسخره کند یا به او صلوات بزند.

۲- حق دارد در مدرسه به او، و سایر دانش آموزان مدرسه یکسان توجه شود و تبعیضی بین او، و دیگران وجود نداشته باشد.

۳- حق دارد نظرش را درباره مشکلات درسی یا روش های آموزشی در مدرسه، مؤدبانانه و محترمانه بیان کند.

۴- او نباید در مدرسه، مورد تنبیه بدنی قرار گیرد.

- از نظر اسلام، مسخره کردن ← تهنیت کردن ← ناسزا گفتن ← گناه بزرگ است.

- آقای امیر بهادر محیط زندگی او، حلقه نازک و کشور ایران است، مهمترین حقوق او در محیط زندگی و کشورش عبارتند از:

۱- او حق دارد، در محیطی سالم و تمیز و پاک زندگی کند.

۲- او حق ندارد به اموال عمومی، مانند وسایل حمل و نقل عمومی خسارت وارد کند.

۳- او حق دارد از خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی استفاده کند.

۴- هیچ کشوری حق ندارد مردم کشور ایران را، از داشتن سلامت و خدمات بهداشتی و درمانی محروم کند.

۵- او حق دارد، اگر کسی کار اشتباهی یا خطرناکی در جامعه انجام داد، به او تذکر بدهد، و با روشی درست، وی را از آن کار اشتباه یا خطرناک بازدارد.

۶- او حق دارد، در کوچه و خیابان امنیت داشته باشد.

- خداوند با آفرینش انسان ← حقوقی به او داده است.

- هیچ کس نمی تواند به ← تنهایی، زندگی کند.

5

صند و قچه آموزش (خلاصه درس دوم) ← من مسئول هستم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰
مطالعات پایه هفتم - دبیرستان چهاران - نام دبیر: ابوالحسن - تاریخ ۱۴۰۰/۷/۱

- مادر، روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم؛ همان طور که ما حق داریم، دیگران هم حق دارند. مادر یعنی داری ← حقوق متقابل هستیم.
همان طوری که ما ← حقوقی داریم ← پس مسئول هم هستیم.
تعریف مسئولیت ← یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آنها را انجام دهیم. مسئولیت گویند.

- فرد مسئولیت پذیر ← فردی است که وظایف و تکالیف خود را به خوبی انجام می‌دهد.
همه افراد، در نقش‌های مختلف ← مسئولیت‌های مختلف دارند.
همراه با هر حق ← مسئولیت‌ها و تکالیف (وظایفی) نیز وجود دارد.
مسئولیت هر فرد به ← نقش او، ارتباط دارد، بعضی از افراد مسئولیت‌های بیشتر و مهم‌تری دارند.
هیچ فردی بدون مسئولیت نیست.

- روابط بین حق، مسئولیت (تکالیف یا وظیفه) یا ذکر مثال ← حق و مسئولیت به منزله دو کفه یک ترازو هستند که باید بین آنها تعادل حفظ شود؛ برای مثال: مادر کشور ایران از امکانات و حقوقی مانند آموزش، امنیت، بهداشت برخورداریم تا بتوانیم زندگی بهتری داشته باشیم. از طرف دیگر ما هم نسبت به آبادانی کشورمان مسئول هستیم و باید همیشه به فکر پیشرفت کشور ایران باشیم.

- هر یک از ما دانش آموزان (انسان‌ها) در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستیم؟
۱- خداوند ۲- خودم ۳- اعضای خانواده ۴- معلم و همکلاسی ۵- اعضای جامعه ۶- محیط زندگی و عالم آفرینش. (انواع مسئولیت‌های ما انسان‌ها)
- حقوق و مسئولیت‌های افراد، در خانواده (کاربرگ شماره یک)

حق فرزندان ← بهره‌مند شدن از محبت و مراقبت پدر و مادر، و خوراک و پوشاک مناسب.
مسئولیت و وظیفه و تکالیف پدر و مادر ← مراقبت از کودکان و تلاش برای آماده کردن وسایل زندگی فرزندان.

حق پدر و مادر ← حق احترام
مسئولیت، وظایف و تکالیف فرزندان ← احترام به پدر و مادر و اطاعت از آن‌ها.
چند نمونه از نعمت‌هایی که خداوند به ما داده است عبارتند از: ۱- عقل و فکر و استعداد و توانایی ۲- خانواده ۳- معلم ۴- خوراک و پوشاک ۵- صدقه و نعمت دیگر...
- وظایف هر یک از ما انسان‌ها در برابر نعمت‌هایی که خداوند به ما داده عبارتند از:
۱- خداوند را عبادت کنیم ۲- شکر گزار نعمت‌های خداوند باشیم ۳- از دستورات خداوند که برای سعادت و خوشبختی ماست پیروی کنیم.

- تعریف شکرگزاری ← استفاده درست از نعمت‌های خداوند ۲- قدر نعمت‌ها خداوند را دانستن ۳- به هدیه دادن نعمت‌های خداوند را شکرگزاری گویند.

- یکی از مسئولیت‌های مهم هر یکی از ما انسانها ← مراقبت از خود است.
- مسئولیت، وظایف (تکالیف) آقای رضایی نسبت به خودش عبارت است:
  - ۱- خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاهای مضر.
  - ۲- رعایت بهداشت فردی و جمعی.

۳- خواب کافی، ورزش کردن.

۴- محافظت بدن در موقعیت‌های مختلف مانند } - سرمایه‌گرهای شدید
- ترقه‌بازی
- عبور از خیابان و جاده، یابی احتیاطی

۵- شناسایی، استعدادهای خود و شکوفایی آن

۶- بازبان دروغ نگفتن و غیبت نکردن و یاد دست‌ریا کار فطری، یا گناه انجام ندادن و مراقب اعمال و رفتار خود شدن

- مسئولیت، وظایف خانم طاهری، نسبت به اعضای خانواده خود عبارتند از:

۱- در کارهای منزل یا اعضای خانواده خود همکاری کند.

۲- وظایف شخصی خودش را بپذیرد و دیگران نگیرد.

۳- از پدر و مادرش اطاعت کند و نصیحت‌هایشان را گوش دهد.

۴- به خواهر و برادران خود کمک کند و از آنها مراقبت نماید.

۵- به اعضای خانواده خود احترام بگذارد و هرگز نباید بر مادر خود با تنگی و گستاخی صحبت نکند.

۶- از هر تصمیمی یا کاری که با ناراحتی پدر و مادر شود، خودداری کند.

- چون پدر و مادر خوشبختی ما را می‌خواهند ← پس باید از پدر و مادر خود اطاعت کنیم

و به نصیحت‌هایشان گوش دهیم.

- مسئولیت، وظایف آقای عیدی در دبیرستان عبارتند از:

۱- مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت کند.

۲- در مدرسه تلاش کند تا یاد بگیرد و پیشرفت کند.

۳- با معلمان و دیگر مسئولان مدرسه با ادب و احترام برخورد کند.

۴- به توصیه‌های معلم گوش دهد و سعی کند درس‌ها را خوب یاد بگیرد و تکالیف خود را به

موقع انجام دهد.

۵- با هم‌کلاسی‌های خود مهربان باشد و به آنها کمک کند.

۶- از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه می‌باشد، محافظت کند.

- یکی از راه‌هایی که هر یک از ما، به وسیله آن می‌توانیم از استقلال کشور، ایراد دفاع کنیم عبارتند از

① خوب درس خواندن   ② امیدواری به آینده کشور ایران.

- مسئولیت‌های هر یک از مادر بر ابراء اعضای جامعه عبارتند از:

۱- در محل زندگی خود طوری رفتار می‌کنیم که همسایگان آزرده خاطر نشوند.

۲- برای حفظ امنیت محله با اهالی محل و مسئولان همکاری کنیم.

۳- وظیفه و مسئولیت‌ها را به همراه هم و طمانن برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنیم و در هنگام حوادث طبیعی مانند سیل یا زلزله به یاری آنها بشتابیم.

۴- در برابر خون شهیدان مسئول هستیم و خود را موظف به ادامه راه آنان بدانیم.

۵- در برابر مسلمانان جهان (امت اسلامی) مسئول هستیم.

۶- برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کرده و از وحدت و استقلال کشور دفاع کنیم.

- مسئولیت‌های هر یک از ما نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش عبارتند از:

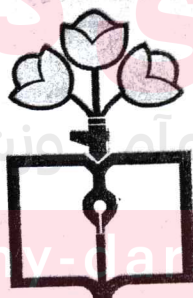
۱- برای آبادی محیط زندگی ام تلاش کنیم.

۲- بهداشت و پاکیزگی محیط زندگی ام را حفظ کنیم و به محیط زیست آسیب نرسانیم و نظم طبیعت را بر هم نزنیم.

۳- محیط زندگی طبیعی حیوانات را تغییر ندهیم و حیواناتی را که محل زندگی آنها -

طبیعت است، با تکه‌های در محیط‌های بسته‌ای مانند قفس یا خانه، اذیت نکنیم.

۱- انجمن‌های اسلامی ۲- بسیج دانش‌آموزی ۳- سازمان دانش‌آموزی ←
از نهادهایی هستند که در مدارس برای افزایش توانمندی و فعالیت‌های اجتماعی دانش‌آموزان، زمینه‌های مناسبی فراهم نموده‌اند.

سازمان دانش‌آموزی www.m.v-dars.ir

سازمان بسیج دانش‌آموزی

۸

- دانش‌آموزان با عضویت در ← انجمن‌های اسلامی، بسیج دانش‌آموزی ← برای پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی آماده می‌شوند ← زیرا: فعالیت‌های مختلفی را انجام می‌دهند

- دانش‌آموزان در گروه‌های پیوندگان و پیشگامان بسیج دانش‌آموزی ← روحیه همکاری و انقلابی بودن و مسئولیت‌پذیری را در خود تقویت می‌کنند.

- دانش‌آموزان در گروه‌های پیشگامان و پیروان سازمان دانش‌آموزی ← مسئولیت‌پذیری اجتماعی را یاد می‌گیرند و به کار می‌بندند.

- بسیجی ← فردی است که عاشقانه، و شجاعانه، تاپای جان از اسلام و قرآن

و انقلاب در مقابل دشمن دفاع می کنند، با ظلمان می جنگند و نسبت به مردم صمیمی و فروتن و همواره آماده کمک به هموعان است. (در مقابل آمریکا و صهیونیسم جنایت کار دفاع می کنند)

- برخی از فعالیت ها بسپار دانش آموزی عبارتند:

- ۱- شرکت در اردوهای آموزشی، علمی و فرهنگی و جهادی و زرمایش.
  - ۲- شرکت در کلاس های قرآن و معارف اسلامی.
  - ۳- گرامی داشت مناسبت ها و ایام الله، نماز جمعه.
  - ۴- برگزاری مسابقات ورزشی.
  - ۵- جمع آوری و نشر آثار شهیدان و شهدای دانش آموزی.
- برخی از فعالیت های پیشگازان (پسر و دختر) سازمان دانش آموزی:

۱- اداره امور مدرسه   ۲- اداره تعاونی مدرسه   ۳- دوستی با طبیعت

۴- آمادگی برای امداد و نجات   ۵- تشکیل گروه ها علمی و کمک به دانش آموزان دیگر

۶- شرکت در اجرای مراسم عبادی و گرامی داشت مناسبت ها و ایام الله.

- نوجوانان و جوانان دانش آموز بسیجی ۱- در پیروزی انقلاب اسلامی ۲- دفاع مقدس و دیگر عرصه های انقلاب نقش مؤثر و ممتازی داشته اند.

- هشتم آبان ماه (۸، ۸، ۵۹) سالروز شهادت دانش آموز بسیجی در خرمشهر، شهید حسین فهمیده را روز بسیج دانش آموز نوجوان نام گذاری کرده اند.

- سخن امام خمینی در خصوص شهید فهمیده:

و هب ما آن طفل ۱۳ ساله ای است که با قلب کوچک خود که ارزشش از صد ها زبان و قلم، بزرگتر است، با نارنجک، خود را زیر تانک دشمن انداخت و آن را منهدم

نموده و خود نیز شربت شهادت نوشید.

- اسطوره (قهرمان، پهلوان) نوجوان ایران ← شهید حسین فهمیده میباشد

- سخن آیه ا... خامنه ای، رهبر انقلاب اسلامی ایران در باره شهید فهمیده:

او ۱۳ ساله بود، اما بارش، یا شعور، یا اراده و بصیرت بود او کشور خود را می شناخت امام خود را می شناخت، دشمن خود را می شناخت، اهمیت وجود و فعالیت خود را می شناخت، اورفت

تا این سرمایه را تقدیم عزت کشور و آینده انقلاب و مصالح مردم کند، جسم اورفت اما روحش زنده ماند، یادش ابدی شد و خاطره اش به صورت اسطوره در آمد این

الگوست.

صنک و قجۀ آموزش (خلاصۀ درس سوم) ← چرابه مقررات و قوانین نیاز داریم مطالعات پایه هفتم - دبیرستان جماران - نام دبیر: ابو الحسن کا - تاریخ ۱۴۰۱/۷/۱

- ما انسان‌ها از ابتدای تولد، با انسان‌های دیگر زندگی می‌کنیم و با ورود به اجتماع ← روابط اجتماعی میان ما و دیگران برقرار می‌شود و نسبت به یکدیگر ← حقوقی پیدا می‌کنیم.
- هیچ‌یک از ما در استفاده از حقوق خود ← آزادی مطلق و بی‌قید و شرط نداریم.

- در استفاده از حق خود، باید نکات زیر را رعایت کنیم:
۱- تا آنجایی که می‌توانیم حق خود را اعمال کنیم که مخالف (ضد یا مغایر) با قانون نباشد.
۲- نمی‌توانیم با اعمال حق خود باعث خسارت، و زیان دیگران شویم.
۳- در هنگام انجام کارهای خود، احکام الهی را مانند قانون و مقررات رعایت کنیم.

- از مهم‌ترین علل بوجود آمدن قوانین و مقررات در جامعه:
۱- برقراری نظم ← ۲- حفظ حقوق افراد جامعه میباشد.
- قانون و مقررات به چند دلیل در جامعه بوجود آمده است:

۱- حفظ حقوق افراد جامعه.
۲- برقراری نظم و امنیت.
۳- رشد اخلاقی انسان‌ها.

- ایجاد نظم و امنیت و جلوگیری از هرج و مرج به ← نفع همگان بوده
و به نوعی ← احترام به حقوق، دیگران است.

- رعایت نکردن قوانین و مقررات در جامعه باعث:
۱- به هم زدن نظم و امنیت ← ۲- باعث پایداری شد حقوق افراد جامعه
می‌شود.

- با توجه به آنچه در درس مطالعات اجتماعی پایه ششم بی‌سید در هر یک
از مکان‌های عمومی مانند کتابخانه - سینما - پارک - مسجد - ورزشگاه چه نوع
قوانین و مقرراتی را باید رعایت کنیم:

صند و قچه آموزش (خلاصه درس چهارم) ← قانون گذاری
مطالعات: پایه هفتم - دبیرستان جماران - نام دبیر: ابوالحسن تاریخ ۱۳۰۷/۱۰/۱۴

هر جامعه برای ← حفظ نظم و امنیت ← حفظ حقوق افراد جامعه ← به قوانین و مقررات نیاز دارد.

انواع قانون و مقرراتی که در جامعه وجود دارد عبارتند از:

- ۱- گاهی گروه‌های اجتماعی به صورت: توافق و پیراساس رعایت اصول اخلاقی و برفی رسمها در جامعه از مقرراتی پیروی می‌کنند، برای مثال: ایستادن در صف اتوبوس و یا صف نانوایی قاعده‌ای اجتماعی است که مردم برای حفظ نظم آن را پذیرفته و رعایت می‌کنند.
  - ۲- گاهی مقرراتی بوسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود به آن ← قانون می‌گویند برای مثال: ممنوع بودن عبور از چراغ قرمز، یک قانون راهنمایی و رانندگی است که در مجلس تصویب شده است و چنانچه راننده‌ای از آن تخلف کند جریمه می‌شود. یا ممنوع بودن در مان، کردن مردم بدون داشتن صلاحیت و مدرک پزشکی، این یک قانون مصوب مجلس است اگر کسی از آن سرپیچی کند مجازات می‌شود.
- همه افراد، در برابر قانون ← مساوی هستند.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران:

* مهمترین قانون هر کشور ← قانون اساسی آن کشور است.

* قانون اساسی ← مادر همه قانون‌هاست و سایر قوانین در چارچوب آن تصویب می‌شوند.

* در قانون اساسی هر کشور ← ۱- مهمترین حقوق ملت ۲- مهم‌ترین روابط و وظایف حکومت و مردم، معین شده است.

* پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران ← مجلس خبرگان، برای نوشتن - قانون اساسی تشکیل شد.

- اعضای مجلس خبرگان از سوی ← مردم، انتخاب شده بودند.

- اعضای مجلس خبرگان در طی چند ماه پیراساس ۱- بحث‌های دینی و علمی زیاد ۲- با توجه به اهداف انقلاب اسلامی قانون اساسی را نوشتند و تصویب کردند.

قانون اساسی در روزها ← ۱۱ و ۱۲ آذرماه سال ۱۳۵۸ به رای گیری گذاشته شد و بیش از ← ۹۸٪ مردم به آن رای ← مثبت یا آری دادند.

قانون اساسی کشور ایران ← توجه خاصی به حقوق اساسی - و حقوق اجتماعی همه مردم دارد.

تهیه و تصویب قوانین عادی کشور، در چارچوب قانون اساسی بر عهده ← قوه مقننه می‌باشد.

- قوه مقننه از دو بخش تشکیل شده است:

۱- مجلس شورای اسلامی

۲- شورای نگهبان

- مجلس شورای اسلامی ← نمایندگان منتخب مردم هستند که قوه این عاری

را تهیه و تصویب می کنند.

- دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی ← چهار سال است.

- نمایندگان مجلس شورای اسلامی توسط ← مردم، انتخاب می شوند.

- نمایندگان مجلس شورای اسلامی، پس از انتخاب شدن، برای شروع کار خود، در مجلس ← ادای سوگند (قسم می خورند)

- علت اینکه نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای شروع کار خود، ادای سوگند یاد می کنند این است که ← در گفته ها - نوشته ها - اظهار نظرهایشان، استقلال کشور ایران، آزادی مردم و تأمین منافع و مصلحت های آنان را مد نظر داشته باشند.

- رئیس مجلس شورای اسلامی (اقای قالیباف) ← از سوی نمایندگان مجلس انتخاب می شود.

- وظایف شورای نگهبان عبارتند از: (دو وظیفه مهم)

① همه قوانینی که در مجلس شورای اسلامی تصویب می رسد، بررسی می کنند، که با قانون اساسی و اصول و امکام دینی مخالفت نداشته باشد، اگر مخالف بود آنها را رد می کنند یا دوباره به مجلس برمی گردانند تا اصلاح شود.

② بر انتخابات ریاست جمهوری - مجلس شورای اسلامی، نظارت می کند و نامزد ها انتخابات (کاندیدا) پس از بررسی و تأیید صلاحیت توسط این شورا، می توانند در انتخابات حضور یابند و برای به دست آوردن رأی مردم، تلاش کنند.

- مجمع تشخیص مصلحت نظام:

در مواردی که شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی درباره تصویب یک قانون به توافق نرسند، مجمع تشخیص مصلحت نظام، تصمیم نهایی را می گیرند.

- قانون گذاران با توجه به نیازها - موضوعات مختلف جامعه سعی می کنند ← بهترین قوانین را بنویسند و تصویب کنند (وضع کنند)

- از آنجا که وضع قانون اهمیت زیادی دارد ← قانون گذاران باید از بین بهترین افراد که شایستگی لازم را برای این کار دارند را انتخاب کنند.

- چند نمونه از شایستگی ها و خصوصیات که کاندیداها باید داشته باشند: ن شجاعت ← دلسوزی ← تخصص ← دین داری ← طرف داری از حقوق مردم

صندوقچه آموزش (خلاصه درس پنجم) ← همدلی و همیاری در حوادث

مطالعات پایه هفتم - دبیرستان جماران - نام دبیر: ابوالحسن تاریخ ۱۷/۱/۱۴۰۲

- مردم کشور ایران در حوادث مختلفی روحیه همدلی و همیاری بسیار خوبی را، از خود نشان دادند که عبارتند از: جنگ تحمیلی هشت ساله عراق علیه ایران - زلزله بم - زلزله آذربایجان - سیل استان گلستان.

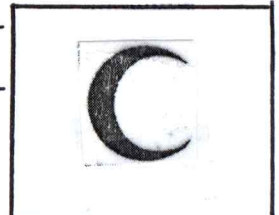
- همدلی ← یعنی اینکه خود را به جای فردی که دچار حادثه شده بگذاریم و احساس و شرایط او را درک کنیم.
- همیاری ← یعنی اینکه پس از آنکه فردی دچار حادثه شده، احساس فرد حادثه دیده شده را درک کنیم و به کمک او شتاییم.

- خداوند، همدلی و انسان دوستی را در سرشت یا ذات ما، انساها قرار داده است.
- مادر هنگام حوادث، فقط به یاری هموطنان خود نمی شتاییم، بلکه نسبت به همه انسان های مظلوم و آسیب دیده، در هر جای جهان باشند، احساس مسئولیت می کنیم برای مثال: ① مردم فلسطین در اثر حملات ناجوانمردانه رژیم اشغالگر قدس زخمی می شوند و بابت شهادت می رسند.
② برخی از کشورهای در قاره آسیا و افریقا، به خاطر خشکسالی و فقر و جنگ که گاهی ناشی از

د فالت کشورهای، زورگو، است گفته شده یا می شوند.
- امروزه ما، اخبار حوادث جهان را در مناطق مختلف جهان به صورت ها مختلف آگاه می شویم از جمله ① گزارش و سایل ارتباطی ② گزارش حمل و نقل ③ در جامعه امروزی، همیاری و همدلی شکل های جدیدی پیدا کرده و مؤسسات مختلفی برای کارهای مختلفی بوجود

آمده است.
- وقتی که در یک منطقه مانند (تهران) زلزله ای رخ دهد، مؤسسات مختلفی به یاری مردم آسیب دیده می شتایند که عبارتند از: ① سازمان مدیریت بحران کشور ② جمعیت هلال احمر ③ سازمان آتش نشانی ④ اورژانس (فوریت های پزشکی) ⑤ نیروی انتظامی ⑥ بسیج ⑦ گروه های داوطلب جهادی.

- این آرم، جمعیت هلال احمر می باشد.
- تعریف سازمان جمعیت هلال احمر: یکی از مؤسساتی که در زمان ① وقوع حوادث طبیعی (سیل، زلزله، طوفان، رعد و برق و...) ② جنگ ها به مردم کمک می کنند

وظایف هلال احمر (الف) در هنگام وقوع حوادث ① به مجروحین کمک ها اولیه را در هنگام وقوع حوادث می رسانند و آنها را به بیمارستان منتقل می کنند.
ب) در شرایط عادی ① برای صلح و دوستی ② حفظ محیط زیست، تلاش می کنند.

سازمان جوانان هلال احمر ← بخشی از جمعیت هلال احمر است و دانش آموزان و دانشجویان که به طور داوطلب عضو این سازمان می شوند، برای همکاری با هلال احمر آموزش می بینند - شماره تلفن: ۱۱۲، آملی امداد می باشد. ← در حوادث کوهستان - چاده - سیل و آوار، و... با گرفتن شماره ۱۱۲، امدادگران هلال احمر به یاری ما می شتایند.

صند و قچه آموزش (خلاصه درس ششم) - بیمه و مقابله با حوادث

مطالعات: پایه هفتم - نام دبیرستان: چهاران - نام دبیر: ابوالحسن تاریخ: ۱۴۰۷/۷

- بیمه دانش آموزی - اگر برای دانش آموزان در مدرسه حوادثی مانند خسارت بدنی و جانی اتفاق افتاد، موسسه ای که دانش آموزان آن مدرسه را بیمه کرده است هزینه های ناشی از آن حوادث را پرداخت می نماید و بیمه دانش آموزی اجباری است.
- دلایل وجود آگهی بیمه - ۱- برای روزهای بیماری و از کار افتادگی و بازنشستگی
- ۲- برای وقوع حوادثی مثل سیل، تصادف و آتش سوزی

- تعریف بیمه - بیمه یک قراردادی است بین بیمه گر، و بیمه شونده یا بیمه گذار، و مؤسسه بیمه گر تعهد می کند در قبال دریافت حق بیمه از بیمه شونده، خسارت های ناشی از حوادث معینی را جبران کند.

- بیمه گر - مؤسسه ای که کسی را بیمه می کند.
- بیمه گذار یا بیمه شونده - کسی که خود را بیمه می کند.
- مؤسسات بیمه برای جبران (۱) زیان های مالی (۲) زیان های جانی - بوجود آمده است.
- کلیه مؤسسات بیمه (دولتی و خصوصی) زیر نظر بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران

آزمایش مرکزی

که ساختمان آن در تهران قرار دارد فعالیت می کنند.
- وظایف بیمه مرکزی ایران عبارتند از:
۱- بیمه مرکزی قوانین و مقررات لازم را برای مؤسسات بیمه تدوین (گردآوری) می کند.

۲- بیمه مرکزی هدایت و نظارت بر فعالیت و عملکرد مؤسسات بیمه را بر عهده دارد.
۳- بیمه مرکزی نظارت می کند تا مؤسسات بیمه وظایف خود را به درستی انجام دهند و مشتری را نیز از نحوه کار آنها رضایت داشته باشند.

- انواع بیمه:

① بیمه های اجباری - طبق قانون، افراد باید این بیمه ها را انجام دهند، مانند بیمه شخص ثالث ماشین (بیمه سرشین اتومبیل) - بیمه خدامداری و یا مس اجتماعی

② بیمه های اختیاری - بیمه هایی که افراد، داوطلب می شوند که برای حوادث احتمالی از بیمه استفاده کنند، مانند: بیمه بهداشت و درمان - عمر -

۲۸

از کار افتادگی - بیکاری - روستائیان - آتش سوزی - بدنه اتومبیل
- در نوع قوانینی که درباره بیمه وجود دارد:

① طبق قانون همه دارندگان وسایل نقلیه موتوری باید سالیانه، خود روی خود را، برای حوادث جانی و مالی ناشی از تصادف بیمه کنند - تا به در هنگام وقوع حوادث بتوانند برای هزینه های درمانی یا خسارت به اتومبیل، از کمک های بیمه استفاده کنند (طبق قانون، کلیه سازمان ها، صنایع و نگاه ماه، شرکت ها، کارفرمایان و کارفرمایان وظیفه دارند همه کارمندان و کارگران خود را در مقابل حوادث ناشی از کار بیمه کنند.

- افرادی که تحت پوشش بیمه بهداشت و درمان هستند می توانند بخش از هزینه های پزشکی خود را مانند عمل جراحی - آزمایشگاه - خرید دارو - رادیولوژی و... از طریق بیمه دریافت کنند

تولید و توزیع مطالعات اجتماعی: پایه هفتم
کلاس / نام دبیر: ابوالحسنی تاریخ / /

نام خانوادگی:

- انسان برای آنکه بتواند به زندگی خود ادامه دهد باید تولید کند.
- از گذشته تا امروز هیچ گاه ادامه زندگی بدون تولید امکان پذیر نبوده است.
- تولید محصول به منظور رفع نیازها و خواسته های انسان صورت می گیرد.
- تولید ممکن است:
  - ۱- کالا ← مانند کفش، کیف، دفتر، یخچال، تلویزیون.
  - ۲- خدمات ← مانند: خدمات پزشکی، آموزش، بیمه، حمل و نقل.

۱- منابع طبیعی: آنچه در طبیعت وجود دارد مانند آب، خاک، چانوران جنگل ها، معادن نفت، گاز، زغال سنگ، آهن، ... را منابع طبیعی گویند.
برای آنکه انسان بتواند کالاها و وسایل مورد نیاز خود را تولید کند باید از امکانات و منابع طبیعی استفاده کند.

۲- سرمایه: انسان برای آنکه از منابع طبیعی استفاده و آنها را به کالا تبدیل کند به ابزار و تجهیزات نیاز دارد به این تجهیزات سرمایه گویند.
منابع مالی - ماشین آلات - ابزار کار - زمین - ساختمانی که در آن ها تولید صورت می گیرد ← سرمایه هستند.

۳- نیروی انسانی: یعنی کار و تلاش انسان در امر تولید یک کالا، اگر نبود چیزی تولید نمی شد و انسان نمی توانستند به زندگی ادامه دهند به همین علت نقش نیروی انسانی در تولید بسیار مهم است.
برای تولید هر محصولی نیروی انسانی باید دانش - مهارت لازم را داشته باشد.

کشورهایی که حداکثر تلاش خود را برای تولید کالا - و نیازهای خود صرف نمی کنند ضعیف شده و به کشورهای دیگر وابسته خواهند شد.
چگونگی پدید آمدن تقسیم کار و مشغل در جامعه:

در گذشته های دور بارونق کار کشاورزی، تولید محصول زیاد شد و با تولید غذای کافی دیگر همه مجبور به کار کشاورزی نبودند و به تدریج افراد دیگر توانستند به کارهای دیگر بپردازند و در برخی کارها مهارت پیدا کنند بدین ترتیب تقسیم کار در جامعه بوجود آمد هر کس تولید یک یا چند کالا را برعهده گرفت و مشغل های گوناگونی پدید آمدند.

- ۱- کشاورزی ← مانند: کشت پنبه - کشت گندم - کشت برنج
  - ۲- صنعت ← مانند: خودروسازی - نساجی - تولید ماکارونی
  - ۳- خدمات ← مانند: پلیس +۱۰ - آراشگاه - بیمه - اورژانس - خشکسویی - خوار و خرقه.
- مشاغل و فعالیت های اقتصادی در جامعه به سه دسته تقسیم می شود:

عوامل لازم برای تولید یک کالا

- اگر بخواهیم تولید امروز را با گذشته مقایسه کنیم از عوامل تولید (عوامل طبیعی - سرمایه - نیروی انسانی) **عامل سرمایه** نسبت به گذشته بیشتر تغییر کرده است **به عنوان مثال** ابزار و ماشین آلات **در گذشته** بسیار ساده بود و پخش کوچکی از کارها را انسان انجام می داد ولی امروزه ماشین آلات جدید و مدرن و پیچیده شده و بسیاری از کارهای انسان را انجام می دهند.

۱- خرید و استفاده از محصولات خارجی که مشابه داخلی دارد. ۲- وارد کردن کالاهایی به کشور که به قدر کافی و به خوبی در کشور تولید می شود. **باعث بیکار شدن کارگران ایرانی می شود.**

- **تعریف توزیع** - در لغت به معنی پخش کردن است، فعالیتی است که بین تولید کننده و مصرف کننده رابطه برقرار می کند.

- ۱- پیدا کردن بازارهای مصرف؛ یعنی پیمانه در کدام مناطق کشور، کالایی که تولید شده خواهان یا مشتری زیادی دارد.
- ۲- تبلیغ کردن کالای تولیدی خود به روش های مختلف
- ۳- از افراد یا مؤسسات مختلف برای پخش محصولات خود، در بازارها مصرفی در میان نزدیک کمک بگیرند.

تولید کننده کالای برای فروش کالای خود اقداماتی را انجام می دهد که عبارتند از: (سه مورد)

- ۱- بازارهای قدیمی - مانند بازار اصفهان، بازار تبریز، بازار تهران و ... در شهرها؛
  - ۲- فروشگاه های چند طبقه - مانند فروشگاه های رفاه - فروشگاه های شهروند - فروشگاه های ایران ما - فروشگاه های افق کوروش ...
  - ۳- مغازه هایی که در اطراف خیابان ها دیده می شود - مانند انواع مغازه ها، سوپرمارکت ها و خواربافروشی هایی در خیابان و کوچه ها دیده می شود.
- فروشندگانی که می خواهند کسب حلال داشته باشند باید از **روش و گران فروش** پرهیز کنند.

بازارها مصرف کالای کالای به سه صورت دیده می شود:

- در آمد حاصل از کم فروش و گران فروش **حرام** است.
- کم کردن از حق مردم در هر صورت گناه و موجب عذاب الهی می شود.

- ۱- تلاش و کار، برای بدست آوردن روزی حلال و تأمین نیازهای خانواده.
  - ۲- کمک به اقتصاد و تولید در کشور ایران.
- باعث خشنودی خداوند از نظر اقتصادی و کار می شود.**

← مصرف مطالعات اجتماعی: پایه هفتم

کلاس ۷ نام دبیر: ابوالحسن تاریخ ۱۷/۱۱

نام خانوادگی:

مصرف کننده ← کسی است که کالاها - خدمات را به منظور رفع نیازها و خواسته های خود می خرد.

خرید و فروش کالا و خدمات بوسیله پول صورت می گیرد.

- ۱- پول کاغذی
- ۲- کارت خرید اعتباری
- ۳- خرید اینترنتی

خریدار با استفاده از کارت خرید اعتباری خود مبلغ کالا را از پولی که در بانک دارد برداشت و به حساب فروشنده می ریزد.

۱- قوانین و مقررات: به منظور حفظ حقوق مصرف کننده گان مانند خرید کالا ای سالم و با کیفیت برای مصرف کنندگان، قوانین و مقرراتی وضع شده است که تخلف از آنها باعث جریمه یا مجازات می شود. برای مثال کسی نمی تواند بدون گرفتن مجوزهای لازم، کارگاه تولیدی مواد غذایی یا سایر کالاها را تأسیس کند.

- ۱- شماره جواز تولید
- ۲- نشانی یا آدرس محل کارخانه یا محل تولید
- ۳- قیمت کالا
- ۴- مواد بکار رفته در تولید
- ۵- تاریخ مصرف (در مورد مواد غذایی و بهداشتی)
- ۶- نکات ایمنی

۲- برچسب مشخصات کالا:

تولید کنندگان وظیفه دارند روی برچسب کالاها اطلاعات و ویژگی ها آن کالا را بنویسند و در اختیار مشتری دهند.

اطلاعاتی که بر روی برچسب مشخصات کالا نوشته شده است:

۳- کالاهای قاچاق:

- خرید و فروش کالاهایی که به صورت قاچاق و غیرقانونی وارد کشور می شوند علاوه بر آنکه باعث ضعیف شدن اقتصاد کشور می شود
- باعث تعطیل شدن کارخانه هم می شود، که مجازات ندارد.

۴- استاندارد:

استاندارد یک کلمه انگلیسی است به معنی نمونه قابل قبول. تولید کنندگان هر کالایی را که تولید می کنند باید یک سری ویژگی هایی را برای تولید یک رعایت کنند مثلاً در مورد بیسکویت، رب گوجه، روغن و... که ماده خوراکی هستند استاندارد بدن آسیبی نرساند. در مورد کرم، شامپو، مایع ظرفشویی، صابون و... که ماده بهداشتی هستند، مواد شیمیایی به کار رفته باید به اندازه لازم باشد تا به پوست و بدن آسیبی نرساند. استاندارد مربوط به همه کالاها است برای مثال وسایل الکتریکی و وسایل گرمایشی مانند بخاری اگر استاندارد نباشد ایمنی استفاده کنندگان را به خطر می اندازد.

در ایران سازمانی به نام سازمان ملی استاندارد ایران وجود دارد. اگر کیفیت کالایی توسط این سازمان تایید بشود، نشان مخصوص استاندارد روی آن کالا چاپ می شود.

۵- ضمانت:

برخی از کالاها که کارکرد طولانی مدت دارند برای زمان معینی توسط تولید کننده یا فروشنده ضمانت می شوند. ضمانت ها انواع و شرایط مختلفی دارد.

انواع حقوقی که مصرف کنندگان دارند.

- مسئولیت مصرف کننده -> درست مصرف کردن است اما باید از مصرف گرای بی بهره کرد.
- درد نیای امروز، تولید برای رفع نیازهای انسان صورت نمی گیرد بلکه -> تولید کنندگان در جهت به دست آوردن سود بیشتر هستند، آنها تولید انبوه می کنند و چند نوع کاری به نیازهای واقعی مردم ندارند، آنها سعی می کنند با تبلیغات، کالاهای خود را به فروش بپرانند تا سود بیشتری به دست بیاورند.

تعریف مصرف گرای -> یعنی اینکه بدون داشتن نیاز واقعی بخواهیم برای تفریح - خودمان چشم هم چشمی یاد بگیران کالاهای را بخریم.

- فرد مصرف گرای زود نفع تاثیر آنگهی های تبلیغاتی - مد گرای قرار می گیرد. برای مثال عوض کردن هر ساله وسایل خانه برای پیروی از مد.
- مصرف گرای به اسراف می انجامد.

- از نظر دین اسلام، تولید و مصرف برای رفع نیاز انسان است. تا او تبه اند به کارهای مهم تری برسد. -> به همین دلیل اسراف و ریخت و پاش گناهی بزرگ است.
- در جوامع امروز، مصرف گرای به سلامت و محیط زیست آسیب رسانده است بدین صورت: زباله به طبیعت می گیرد و با آنها کالای تولید می کنند و بعد، دوباره به صورت -> در گذشته -> مقدار زباله ها این قدر زیاد نبود، اما امروزه -> با تولید انبوه صنعتی، همه -> شیوه دفن زباله ها در گذشته -> ۱- زباله ها را می سوزانند ۲- در مناطقی از زمین دفن می کردند که در هر صورت برای محیط زیست زیان آور است.

- پلاستیک -> بیش از صد سال در طبیعت می ماند و طول می کشد تا تجزیه شود.
- کیسه های نایلونی در صورت وارد شدن به آب باعث مفلک دلفین ها - لاک پشت ها - پرنده گان دریایی می شوند.
- ترکیبات شیمیایی نایلون ها -> ۱- خاک ها را آلود می کند ۲- از طریق گیاه ها به زنجیره غذایی انسان وارد می شود در به سلامت انسان ضرر می رساند.

- برخی از زباله های دلیل داشتن مواد شیمیایی خطرناک اند، مانند بطری ها، باتری ها ۱- خاک ها را آلوده می کنند ۲- باعث بیماری هایی مانند سرطان می شود.
- کاغذ و مقوا - بطری های پلاستیکی - پوست میوه - قوطی های فلزی و شیشه ای، با عمل بازیافت دوباره می توان مواد جدیدی تولید کرد.
- یک راه کم مصرف کردن پلاستیک این است که هنگام خرید یا خودمان زنبیل یا کیسه بازیافتی بگیریم.
- این علامت که بر روی پرچسب بسته بندی برخی کالاهای موجود دارد نشانه بازیافت است.

این علامت، نشان و علامت سازمان غذا و دارو است -> سیب سلامت؛ این نشان بر روی محصولات قرار می دهند که فاكتورهای سلامتی که این سازمان تعیین کرده است را داشته باشند. این سیب به شکل حرف D و F طراحی شده است که در سمت چپ حرف اول Food به معنی غذا است و در سمت راست D حرف اول کلمه DRUG به معنی دارو می باشد.

صند و قچه آموزش (خلاصه درس ۹)

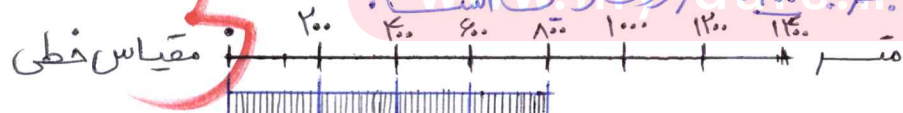
من کجا زندگی می کنم مطالعات اجتماعی پایه هفتم
کلاس ۷ نام دبیر: ابوالحسن تاریخ ۱۷/۱

نام خانوادگی:

- هر مکان جغرافی دارای دو نوع ویژگی می باشد. ۱- ویژگی های طبیعی ۲- ویژگی های انسانی
- ویژگی های طبیعی عبارتند از: **موقعیت جغرافیایی** (جای قرار گرفتن یک مکان) - نوع آب و هوا - ناهمواری ها (پستی و بلندی سطح زمین) - رودها - پوشش گیاهی - زندگی جانوری.
- ویژگی های انسانی عبارتند از: **تعداد جمعیت** - فعالیت های اقتصادی - سواد زبان - آثار تاریخی.
- دانش جغرافیا به ما کمک می کند -> ① ویژگی های طبیعی، انسانی، اقتصادی مکان های مختلف را بشناسیم ② رابطه بین این دو، ویژگی را بفهمیم
- جغرافی دانان معمولاً کارشان را با ① پرسش هایی درباره یک مکان آغاز می کنند. ② سپس درباره این پرسش ها تحقیق می کنند تا پاسخ آنها را پیدا کنند.

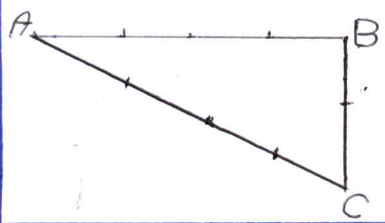
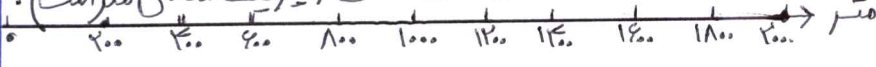
- پرسش های جغرافیا معمولاً با این **کلمات** آغاز می شود -> **کجا - چرا - چگونه - چه موقع - چه کسانی**.
- چه وسایلی به شما محیط زندگی کمک می کند؟
- (جغرافی دانان از چه ابزار و وسایلی برای شناخت محیط استفاده می کنند؟)
- ۱- نقشه
- ۲- عکس های جغرافی
- ۳- گره چینی
- ۴- کتاب ها و فرهنگ نامه ها
- ۵- رایانه و اینترنت

- **مقیاس خطی نقشه**: در زیر هر نقشه خطی مشاهده می شود که به آن مقیاس خطی گویند با استفاده از مقیاس خطی می توانیم فاصله واقعی مکان ها را روی زمین محاسبه کنیم. **طریقه محاسبه مقیاس خطی** -> ابتدا با خط کش فاصله مکان ها را روی نقشه اندازه می گیریم به عنوان مثال فاصله میدان فلسطین تا خیابان انقلاب روی نقشه اسانتی متر است پس خط کش را با همان مقدار اسانتی متر روی مقیاس خطی می گذاریم، می بینیم که اسانتی متر روی نقشه برابر با ۱۰۰ متر روی زمین است.

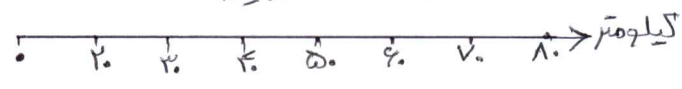
تمرین

- فاصله دو نقطه روی نقشه اسانتی متر است با توجه به مقیاس خطی زیر فاصله این دو نقطه در روی زمین چند متر و چند کیلو متر می باشد با راه حل (فاصله هر نقطه روی مقیاس خطی زیر یک سانتی متر است).

- در نقشه زیر سه نقطه مشخص شده است، فاصله واقعی بین نقاط را بر حسب مقیاس داده شده بدست آورید:

۵۷

این کار و وسایلی که برای شناختن محیط استفاده می شود و وسایلی مطالعه در علم جغرافیا:

تعریف نقشه: تصویری افقی از سطح زمین است که به نسبت مورد نیاز کوچک شده است.
نقشه وسیله مهمی در علم جغرافیا است، زیرا: از طریق آن -
 اطلاعات زیادی به دست می آوریم مانند محل دقیق پدیده های طبیعی - مانند کوه، رود، جنگل - و پدیده های انسانی - مانند راه ها، پل ها، سدها را نشان می دهند.
انواع نقشه ها - نقشه ناهمواری ها - نقشه تقسیمات کشوری (استان ها) - نقشه راه ها - نقشه های گردشگری - اطلس ها - نقشه آب و هوا.

① نقشه

عکس ها وسیله مهمی برای مطالعه و شناخت محیط می باشد.
 ① **عکس های معمولی:** که یادآور بین از مناظر طبیعی - شهرها - خانه ها و فعالیت های انسانی گرفته می شود.
 ② **عکس های هوایی:** برای تهیه نقشه های جغرافیایی استفاده می شود.
 این عکس ها یادآور بین هایی که در هوا پیمانی شده گرفته می شود.
 ③ **عکس های ماهواره ای:** توسط ماهواره ها تهیه می شود و زمین فرستاده می شود، از این تصاویر نیز اطلاعات زیادی درباره مکان ها به دست می آوریم.

② عکس های جغرافیایی

④ **کره جغرافیایی:** کره جغرافیایی نمونه کوچکی از کره زمین است که می توان شکل واقعی بخش های مختلف سیاره زمین را روی آن مشاهده کرد.

⑤ **کتاب ها و فرهنگ نامه ها:** کتاب ها و فرهنگ نامه های بسیاری وجود دارند که با مطالعه آنها می توانیم با مکان های مختلف و شیوه های زندگی مردم در این مکان ها آشنا شویم.

⑥ **رایانه و اینترنت:** از لوح های فشرده CD می توانیم اطلاعات بسیار خوبی درباره موضوعات جغرافیایی به دست بیاوریم.

امروزه از طریق وارد شدن به پایگاه های اینترنتی، می توان اطلاعات را به صورت متن - تصویر - نقشه - فیلم بدست آورد.

در تصویر ماهواره ای که از یک منطقه در شمال تهران گرفته شده نام دو تپه پدیده طبیعی رد و بنا - پدیده انسانی را ببینید.

با استفاده از کلمات داده شده درباره موضوعات زیر پرسش ها جغرافیایی طرح کنید. (از کلمات مختلف استفاده کنید)

کوه تفتان - ۱ -
 شهر تبریز - ۱ -
 جلگه خورستان - ۱ -
 ۵۸ - ۲ -

تمرین

صند وقچه آموزش (خلاصه درس ۱۰)

ایران، خاندانها مطالعات اجتماعی پایه هفتم
کلاس ۷ نام دبیر: ابوالحسن تاریخ ۱۷/۱

نام خانوادگی:

- علت اصلی طبع برخی کشورهای استعمارگر به کشور ایران ← چون ایران دارای منابع طبیعی و انسان‌های هوشیار و پرتوان زیادی است. همین منابع طبیعی و استعداد های فراوان و همچنین -
- مقارنت مردم ایران در مقابل زورگویی های دیگران.
- کشور ایران یکی از کشورهای تپتا وسیع جهان است.
- مساحت ایران ۱۹۵،۶۴۸،۱ کیلومتر مربع میباشد.
- جمعیت ایران در سال ۱۳۹۵، نزدیک به ۸۰ میلیون نفر بوده است
- عده ای از جمعیت ایران ۱) در شهرهای کوچک و بزرگ زندگی می کنند و تعدادی از مردم نیز در ۲) روستاها به سر می برند و عده کمی از هم و طنان مانینز ۳) زندگی عشایری دارند.
- برای اداره بهتر کشور، آن را به بخش هایی تقسیم کرده اند که به هر یک استان می گویند.
- استان به وسیله استانداری اداره می شود.
- در هر شهرستان به چند شهرستان تقسیم می شود.
- در هر شهرستان تعدادی شهر و روستا وجود دارد.
- شهرها، توسط ۱) شورای اسلامی شهر ۲) شهردار، اداره می شوند.
- اعضای شورای شهر را مردم آن شهر انتخاب می کنند.
- شهرداری ← مؤسسه ای است که برای اداره بهتر شهر به وجود آمده و خدماتی به ساکنان شهر ارائه می کند.

- ۱) ایجاد و نگهداری فضای سبز، زیباسازی شهر و اماکن بوستان ها و مکان های ورزشی و تفریحی برای کودکان و بزرگسالان.
  - ۲) صادر کردن پیروانده ساختمان، نظارت بر همکاری ساخت و سازها و تلاش برای حفظ و تقویت هویت آبوهوای و اسلامی در آنها.
  - ۳) توسعه و نظارت بر حمل و نقل عمومی (تاکسی، اتوبوس، مترو) و تأمین آنها.
  - ۴) ترویج دین داری و فضیلت های اخلاقی در فضای شهر.
  - ۵) امداد، تعمیر یا اصلاح راه های شهری، پل ها، تونل ها.
  - ۶) ایجاد فانه های سلامت و فرهنگ سر راه، برای ترویج سبک زندگی اسلامی و پر کردن درگست اوقات فراغت.
- شهرداری برای انجام خدماتی که انجام میدهد باید پول زیادی را هزینه کند.
  - شهرداری بخشی از درآمد خود را از ۱) مردم ← تحت عنوان عوارض نوسازی؛ (که شهر نشینان باید هر ساله مبلغی به عنوان عوارض نوسازی به شهرداری پرداخت می کنند)
  - ۲) بخشی از درآمد خود را، از بودجه عمومی کشور دریافت می کند.

کدام خدمات شهرداری را می دانید؟

- روستا ← توسط ۱) شورای اسلامی روستا ۲) و دهیار اداره می شوند.
- برای تشکیل شورای اسلامی روستا ← ۱) افراد باتجربه و ۲) مورد اعتماد روستا پاران مردم انتخاب می شوند.
- مهمترین اقدامات شورای اسلامی روستا عبارتند ← ۱) جلب مشارکت و همکاری ها عمومی برای آبادانی بیشتر روستا ۲) شناسایی نیازهای مختلف روستا (مانند ساخت یا تعمیر مدرسه، پل، مسجد و قنات) ۳) تلاش برای رفع آنها و امور دیگر، تصمیم گیری می کنند.
- اشکال مختلف زمین در ایران ← ۱) مرتفع و بلند ۲) پست و هموار

مناطق بلند و مرتفع ایران - چهار دسته تقسیم می شود: نواحی پست و هموار ایران

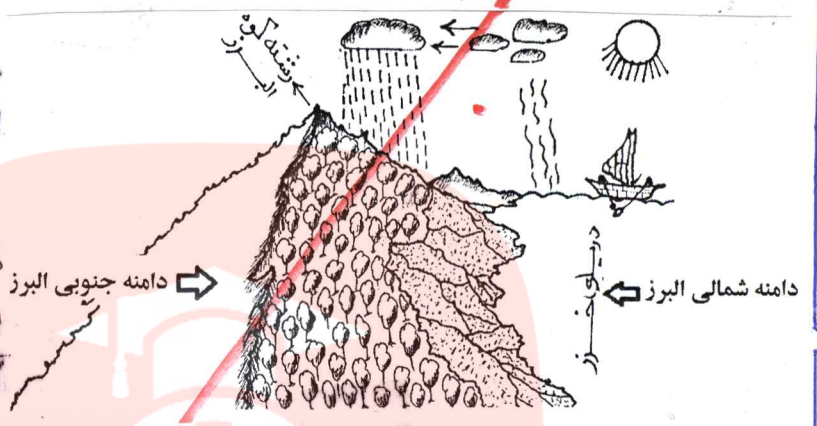
① در شمال:

- ۱- کوه های آذربایجان ← در شمال غربی ایران قرار گرفته است - قله های آتشفشانی این کوه ها سفید - سیلان میباشند.
- ۲- رشته کوه البرز ← در شمال ایران واقع است و مانند دیواری دریای خزر را از قسمت های داخلی ایران جدا می کند.
- مهمترین قله های رشته کوه البرز دماوند - علم کوه - توجال می باشد.

۳- کوه های فراسان ← در شمال شرقی ایران قرار دارند

دامنه شمالی البرز ← چون روبرو دریا خزر قرار دارد و برف و باران زیادی می بارد و پوشش گیاهی این قسمت، جنگل های انبوه می باشد.

دامنه جنوبی البرز ← رطوبت و باران کمی دارد و فقط در فصل زمستان برف و باران دریافت می کند و پوشش گیاهی کمتری دارد.

② در غرب: رشته کوه زاگرس در غرب ایران کشیده شده است - جهت رشته کوه زاگرس شمال غربی - جنوب شرقی است.

- دامنه شمال غربی رشته کوه زاگرس ← برف و باران زیادی می بارد که به آن زاگرس مرطوب می گویند.
- دامنه جنوب شرقی رشته کوه زاگرس ← برف و باران کمتری می بارد که به آن زاگرس خشک می گویند.
- قله های بلند رشته کوه زاگرس عبارتند ← زردکوه - چنا - اشتران کوه

③ در مرکز: در نواحی مرکزی ایران کوه های بلند و پراکنده ای وجود دارد که عبارتند از: شکرکوه - هزار - لاله ترار - گرگش

④ در جنوب شرقی: در نواحی جنوب شرقی ایران، کوه های بلند عبارتند از: کوه های پشاور و قله تفتان (تفتان قله آتشفشان ایران در جنوب شرقی می باشد)

تعریف دشت: سرزمینی همواری را گویند که اطراف آن را کوه } دشت ها: فرا گرفته است. انواع دشت: دشت های گرم و خشک مانند دشت لوت و دشت کویر

دشت های حاصلخیز باد آستن خاک مساعل و آب و هوا مناسب مانند دشت ورامین - دشت مغان و چالدران

تعریف جلگه: سرزمین پست و همواری است که از آب و رود های وجود آمده است و به دریا، یا دریاچه ای دائمی ختم می شود. یک طرف جلگه همیشه دریا وجود دارد و یک قسمت آن همیشه کوه وجود دارد.

مثال جلگه: جلگه کناره دریای خزر - جلگه قورستان - جلگه یا هوکلان (جلگه زمین های حاصلخیزی و مناسبی برای کشاورزی است) دشت گویند

۶۳

تعریف کوهپایه ← سرزمین هایی که از یک سوبه کوه و از سوی دیگر به دشت ها مربوط می شود در کوهپایه ها علفزارهایی روییده است که از آنها به عنوان چراگاه استفاده می شود.

تعریف زیستگاه ← به منطقه بزرگی که در آن مجموعه‌ای از گیاهان - جانوران - خاصی در آن زندگی می‌کنند.

یکی از مهم‌ترین عواملی که باعث آگونائونی یا تنوع زیستگاه‌ها در کشور ایران شده است تنوع یا گونه‌های آب و هوا می‌باشد.

معمولاً در این‌گونه هواشناسی عناصر مختلفی مانند دمای هوا - میزان بارندگی - میزان رطوبت - جهت وزش باد - سرعت وزش باد را اندازه‌گیری می‌کنند.

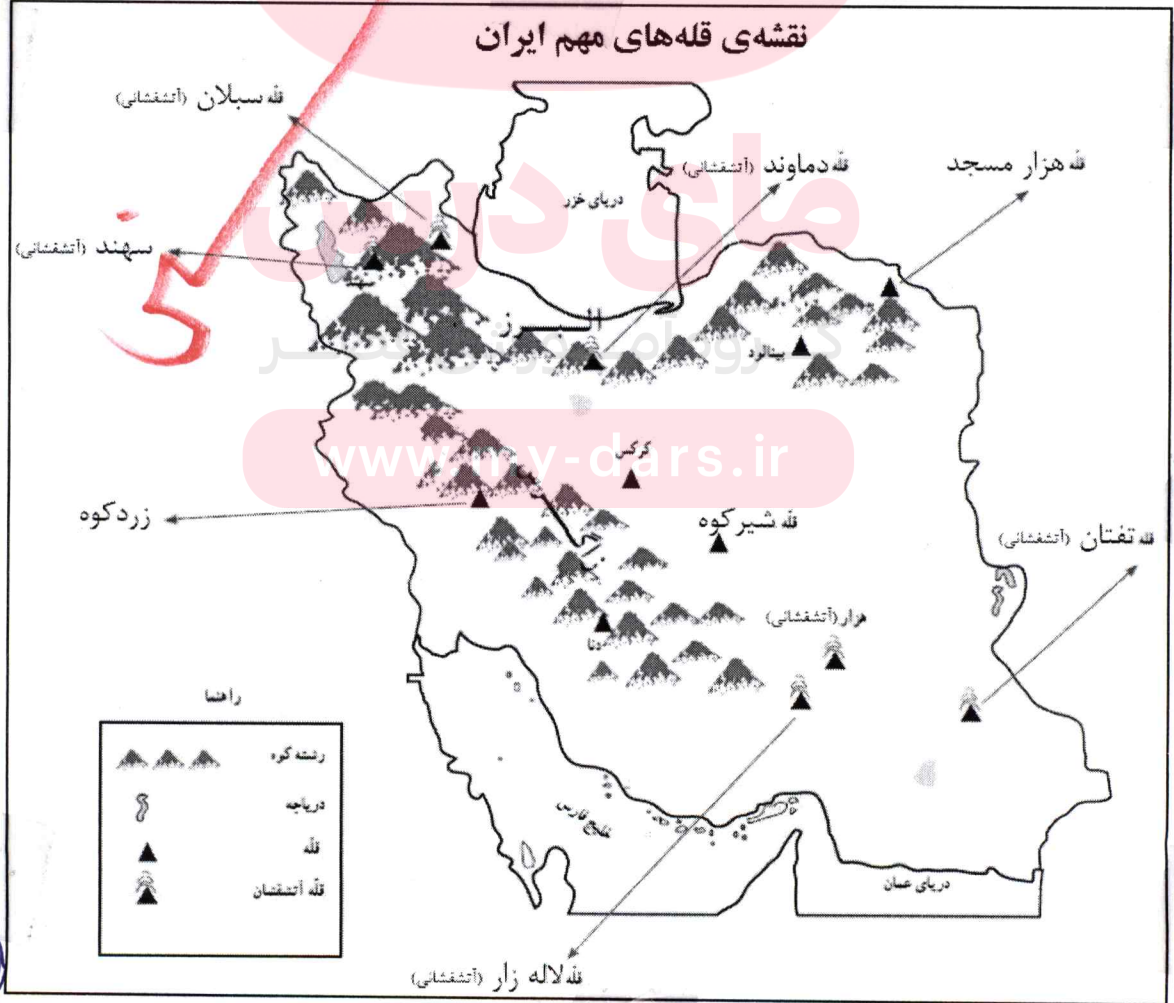
مهم‌ترین عناصر آب و هوا ← دما و بارش است.

چگونه می‌توان پی برد که آب و هوای یک منطقه چگونه است؟ با اندازه‌گیری میزان دما و بارش یک مکان در طی ماه - و سایر می‌توان پی برد که آب و هوای آنجا چگونه است.

اشکال (شکلهای) مختلف بارش عبارتند از: برف - بزرگ - وند - شبنم - میزان دما و بارش را می‌توان به صورت نمودار ستونی و نمودار خطی نشان داد.

- ۱- ناحیه معتدل و مرطوب خنری ← پر بارترین
- ۲- ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی ← سردترین
- ۳- ناحیه گرم و خشک داخلی ← گرم‌ترین
- ۴- ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوبی ← شرجی‌ترین

چهار ناحیه آب و هوایی ایران:

در باره باران ناهیه آب و هوای ایران

① ناهیه معتدل
و مرطوب
خزری:

- در کنار دریای خزر بین رشته کوه البرز و دریای خزر واقع شده است.
- در تمام ماه های سال بارندگی و مرطوب ترین ناهیه آب و هوای ایران میباشد.
- ویژگی های مشخص این ناهیه (آب و هوایی) - دارای تابستان ها و زمستان های معتدل دارد.
- پوشش گیاهی این ناهیه به جنگل ها انبوه میباشد.
- برای کشت بیشتر محصولات کشاورزی از آب باران (دیم) استفاده می شود.
- در این ناهیه فقط برخی از محصولات مانند پیرنج، به آبیاری نیاز دارد.
- اگر از غرب به شرق ناهیه معتدل خزری مسافت کنیم میزان بارندگی کاهش می یابد.

② ناهیه معتدل
و نیمه خشک
کوهستانی:

- این ناهیه کوهستان ها یلند ایران و کوهپایه ها اطراف آنها را در بر می گیرد.
- در برخی ارتفاعات این ناهیه در هنگام زمستان برف و باران زیادی می بارد و یخ بندان های شدید پوجود می آید.
- همین دلیل دارای زمستان های سرد و تابستان های معتدل است.
- تقریباً ۹ ماه از سال بارش دارد.
- ویژگی های آب و هوایی این ناهیه - دارای زمستان های سرد و تابستان های معتدل است.
- با توجه به مقدار بارش تابستان های آن خشک است.
- به دلیل بارش کافی در طول سال کشاورزی این ناهیه به صورت دیم صورت می گیرد.
- پوشش گیاهی این ناهیه به چمنگ ها (چراگاه سبز) است.

③ ناهیه گرم
خشک
داخلی ایران:

- این ناهیه که شامل نواحی مرکزی ایران است تابستان های گرم و خشکی دارد.
- علت خشک بودن این ناهیه چون فقط در چند ماه از سال آن هم مقدار کم باران می بارد و حتی در بیابان های این منطقه ممکن است سال ها در آنجا باران نیارید باشد؛ مانند بیابان لوت.
- اختلاف دمای شب و روز زیاد است.
- ویژگی های آب و هوایی این ناهیه - تابستان ها بسیار گرم می شود.
- از نظر پوشش گیاهی فقیر است و تنها گیاهان خشکی پسند مانند درختان تنگ گز - بوته های خاردار در آنجا رشد می کنند.

④ ناهیه گرم
و شرعی سواحل
جنوب ایران:

- این ناهیه در کنار های خلیج فارس و دریای عمان از جمله خوزستان تا بندر بایهار کشیده شده است.
- ویژگی های آب و هوایی این ناهیه - تابستان های بسیار گرم و زمستان های ملایم دارد.
- ناهیه گرم و شرعی سواحل جنوبی ایران به جز نواحی خشک ایران است زیرا میزان بارندگی در این ناهیه بسیار کم است.
- این ناهیه به دلیل وجود دریا و تبخیر آب های آن نم هوا زیاد است و حالت شرعی بوجود می آید.

- اگر از شهر ساری (مرکز استان مازندران) در شمال کشور، وسواحل دریای خزر به طرف بند عباس در خلیج فارس (در جنوب کشور) مسافت کنیم به ترتیب چهار نوع آب و هوای می بینیم که عبارتند از:
 ۱- ناحیه معتدل و مرطوب خنری ۲- ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی ۳- ناحیه گرم و خشک داخلی ۴- ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوبی.

- شمال کشور، در جنوب کشور هر دو در کنار دریا قرار دارند اما در شمال کشور بارندگی بسیار زیاد دارد، ولی در جنوب کشور چنین نیست علت آن ← در شمال کشور رشته کوه البرز قرار دارد ولی در جنوب کشور کوهی وجود ندارد. در شمال، بادهای شمال غربی به این منطقه می وزد ولی در جنوب نیست. بخیر شدید آب در دریای خزر.

ی ان

- مقایسه آب و هوای ناحیه کناره دریای خزر، با آب و هوای کناره خلیج فارس و دریاها:

۱- ناحیه آب و هوای کناره دریای خزر در شمال ایران بین رشته کوه البرز و دریای خزر قرار گرفته است ولی: ناحیه آب و هوای کناره خلیج فارس و سواحل جنوبی، در جنوب کشور از جنگله خوزستان تا بندر چابهار کشیده شده است.

۲- ناحیه آب و هوای کناره دریای خزر، در تمام ماه های سال بارندگی دارد و مرطوب ترین ناحیه آب و هوای ایران به شماره می رود. ولی: ناحیه آب و هوای کناره سواحل جنوبی چیز و نواهی خشک است چون میزان بارندگی در این ناحیه بسیار ناچیز است.

۳- پوشش گیاهی ناحیه آب و هوای کناره دریای خزر جنگل های انبوه است. ولی: در ناحیه آب و هوای سواحل جنوبی چنین چیزی وجود ندارد و درختان فرما دیده می شود.

۴- ناحیه آب و هوای کناره دریای خزر تابستان ها و زمستان های معتدل دارد ولی: در آب و هوای گرم و شرجی سواحل جنوبی تابستان های بسیار گرم و زمستان های ملایم دارد.

نام چند شهر که در مناطق مختلف آب و هوای ایران قرار دارند:

ناحیه معتدل مرطوب خنری	ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی	ناحیه گرم و خشک داخلی	ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوبی
ساری - رشت	اردبیل - ایلام	سمنان - زاهدان	آبادان
گرگان - آمل	تبریز - شهرکرد	قم - بیرجند	پوشهر
چالوس - قائم شهر	ارومیه - بجنورد	کاشان - طبس	بندر عباس
تنکابن - نور	زنجان - مشهد	اصفهان - گرمسار	بندر چابهار
رامسر - لاهیجان	همدان - فیروزکوه	بیرجند - بختگان	جزیره قشم
بندر انزلی	کرمانشاه - دماوند	کرمان	جزیره کیش

- در نواهی گرم و خشک داخلی - و در نواهی گرم و شرجی سواحل جنوبی ایران، زراعت دیم امکان پذیر نیست زیرا ← مقدار بارش ناچیز یا کم می باشد.

مطالعات اجتماعی: پایه هفتم
کلاس / نام دبیر: ابوالحسن تاریخ ۱۷/۱

نام خانوادگی:

شرایط جغرافیایی ایران موجب شده است ← که ایران تنوع (گوناگونی) زیادی در

گونه‌های گیاهی و جانوری داشته باشد
تاکنون حدود ۹۰۰۰ گونه گیاهی در ایران شناسایی و نام گذاری شده است و یا مشتقات ایران
را حدود ۶۰۰۰۰ گونه تخمین زده اند.

ب برخی از گونه های گیاهی و جانوری مخصوص سرزمین ایران هستند و در جاهای دیگر پیدا
یافت نمی شوند مانند درخت سرو (که سنال ترین موجود زنده ایران) در آبگوه، یزد - سوسن -
چلچراغ، در داماش گیلان - سمنند لرستانی، در استان لرستان - دشت لاله های واژگون، در
استان چهارمحال و بختیاری.

- ۱) مهمترین عاملی که موجب شده است، برخی از گونه ها برای همیشه از بین بروند یا برخی از گونه ها در معرض خطر قرار بگیرند فعالیت های نادرست انسان ها بوده است. مثال ← کشیدن راه و ساختن خانه ها یا شهرها، بیل و تفریح و پیرناده ریزی، جنگل های با مراتع را از بین می برد، برخی برای تأمین زغال و سوخت، درختان را قطع می کنند.
- ۲) شکار بیش از حد و صید بی رویه نیز باعث بعضی گونه های جانوری شده است. مثل شکار حیواناتی مانند گورخر، آهو، پیرنگان و...
- ۳) وجود زیاده ها و زیربجاری از زیاده هایی که ما تولید می کنیم، زیان آورند و سال های زیادی در محیط باقی می مانند مانند پلاستیک.
- ۴) گازهای سمی که از اتومبیل ها یا کارخانه ها به هوا و آب وارد می شوند یا سم هایی که در آفت کش های کشاورزی وجود دارد - اثرات بدی بر زندگی انسان ها، گیاهان و جانوران دارند.

چرا زیستگاه ها تخریب می شوند؟

ب برخی از گونه های جانوری ایران که از بین رفته اند؟

- ۱- شیر ایرانی ← که حدود هفتاد سال پیش در ذرفول مشاهده شده است.
  - ۲- پیرمازندران ← که حدود پنجاه سال پیش منقرض شده.
- مهمترین وظیفه سازمان حفاظت از محیط زیست عبارتند از:
- الف- مراقبت از زیستگاه های طبیعی کشور.

www.my-dars.ir

یکی از مشاغل مهم سازمان حفاظت از محیط زیست ← محیط یابی است.

- وظایف محیط یابان عبارتند از:
- ۱- مسئول اجرای قوانین و مقررات محیط زیست در یک منطقه هستند.
  - ۲- محیط بان ها، از منطقه تحت نظارت خود بازدید می کنند و کلیه رویدادها یا فعالیت هایی را که باعث تخریب محیط زیست می شوند مانند (قطع درختان - بونه کنی - شکار غیر قانونی روشن کردن آتش - آلودگی های محیط زیست - سیل - طغیان رودخانه ها) را شناسایی کرده و آن را به سازمان محیط زیست گزارش می دهند.

۷۷

حفاظت از محیط زیست فقط مخصوص سازمان حفاظت از محیط زیست نیست بلکه وظیفه همه مردم است.

همه تا این دلیل حفاظت از زیستگاه ها کشور
علاقمند از

۱) سیاست‌گذاری از نعمت‌های خداوند:
خداوند محیط زندگی انسان را سرشار از تنوع و زیبایی آفریده است تا انسان از نعمت‌های
خدا استفاده کند، یکی از راه‌های شکرگزاری از نعمت‌های الهی، در رابطه با زیستگاه‌ها
این است که رابطه درست و صحیح با طبیعت داشته باشیم.

۲) لذت بردن از زیبایی‌ها و تفکر در آفرینش:
اگر زیستگاه‌ها تخریب یا نابود شوند، انسان از نعمت استفاده و دیدن این زیبایی‌ها
محروم می‌شود.

۳) حق حیات:
انسان‌هایی توانمند فقط در حالی که نیازهایشان را برآورده کنند، از طبیعت بهره‌برداری کنند
و حق ندارند به دلیل زیاده‌روی در مصرف یا سودجویی، گیاهان یا حیوانات را نابود کنند.

۴) وابستگی موجودات از یکدیگر به یکدیگر:
همه موجودات از نژاد برای ادامه زندگی به یکدیگر وابسته هستند.
یکی از وابستگی‌ها، زنجیره غذایی است. وقتی برخی گونه‌های زیستگاه
نابود می‌شوند، غذای برخی گونه‌های دیگر کم می‌شود و آن گونه نیز شروع به کاهش
می‌کند، و در نتیجه تعادل زندگی در آنجا به هم می‌خورد.

۵) فواید گیاهان، جانوران:
الف: بعضی از جانوران و گیاهان منابع غذایی برای انسان‌هاست مانند ماژار -
گوشت برخی دام‌ها یا پرنده‌گان و میوه‌ها، فصلات، سبزیجات و میوه‌های تغذیه می‌کنیم.
ب: بعضی از گیاهان خاصیت دارویی دارند و برای درمان بیماری‌ها استفاده
می‌شوند، بعضی از داروهای که در داروخانه‌ها فرسخته می‌شوند از عصاره -
گیاهان پدید آمده است.

- ایران یکی از کشورهای پیرمخصول در زمینه گیاه دارویی است.
۱) توجه به تعالیم‌های علمی در زمینه گیاهان دارویی ۲) توسعه تعالیم‌های اقتصاد
در ارتباط با گیاهان دارویی - می‌تواند کمکی جدی برای اقتصاد کشور باشد.

- سازمان حفاظت از محیط زیست، برخی از مناطق کشور را که در آنها
حفظ و تکثیر نسل جانوران یا گیاهان اهمیت خاصی دارند به عنوان منطقه
حفاظت شده اعلام می‌کند.

- مناطق حفاظت شده کشور - ممکن است جنگل - مرتع - دشت - کوهستان باشد.

- مناطق حفاظت شده کشور را ایران عبارت است:
۱- منطقه جنگل‌های خرداد، آب‌های خلیج فارس
۲- دشت ارژن در استان فارس
۳- اشترانکوه در استان لرستان

- قوانین و مقرراتی که در منطقه حفاظت شده بر حفظ گیاهان و جانوران وجود دارد که عبارتند از:
۱) شکار، صید، قطع درختان ۲) وازین بردن گیاهان در منطقه حفاظت شده ممنوع است

- اصل ۵۰ قانون اساسی - در جمهوری اسلامی ایران، حفاظت از محیط زیست
که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات روبه‌رشدی داشته باشند
وظیفه عمومی تلقی می‌گردد.

- ① هرگز گل‌ها را نچینیم و گل‌های وحشی را در مسیر راه‌ها و چاده‌ها را نگذاریم.
- ② در صورتی که بتوانیم در محل زندگی خودمان درخت و گل بکاریم تا زیستگاه طبیعی کوهی را برای حیوانات درست کنیم.
- ③ می‌توانیم یا گذاشتن یک ظرف آب در حیاط خانه به صد ها پرنده کمک کرد و در هنگام ریزش برف، باید برای حیوانات غذا درخت تا از مرگ آنها جلوگیری کرد.
- ④ به مانده سفره غذا را با حفظ نظافت در گوشه‌ای از بالکن یا باغچه بریزیم تا به تغذیه پرنده‌ها کمک کنیم.
- ⑤ استفاده از کاغذ مساوی است با پیرید، درختا جنگلی، پس باید در مصرف کاغذ و بازیافت شتود.
- ⑥ تصمیم بگیریم وسایل تزیینی که از پوست و اعضای بدن حیوانات وحشی درست شده مانند روبا، سنجاب، سمور و... را نخریم و آنها را تبلیغ نکنیم.
- ⑦ هنگام ترک محل آن را کاملاً خاموش کنیم، آتش روشن نکنیم و اگر این کار را کردیم در شبانه‌ها را در جنگل‌ها تکسیم و زباله‌های خانه ما را نیز، تا جایی که می‌توانیم - تفکیک (جدا) کنیم.
- ⑧ اگر آلودگی مهمی در محل زندگی ما رخ داد (مانند دیدن سگ یا گربه) باید به مسئول سازمان حفاظت زیست و یا شهرداری منطقه تماس بگیریم و به آنها اطلاع دهیم.

شما دانش آموزان با آموزش در سن زیستگاه‌ها برای اجرای حفاظت از گیاهان و جانوران در محیط زندگی می‌توانید اولیای خود را با هم

نام نام خانوادگی:

باسم تعالی

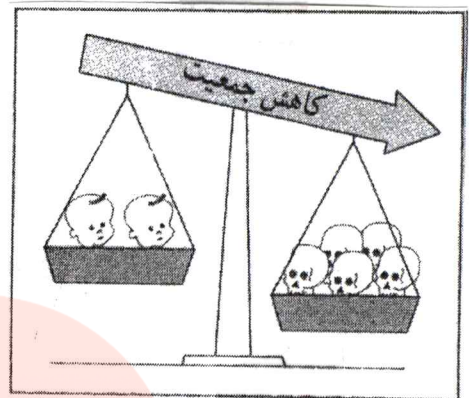
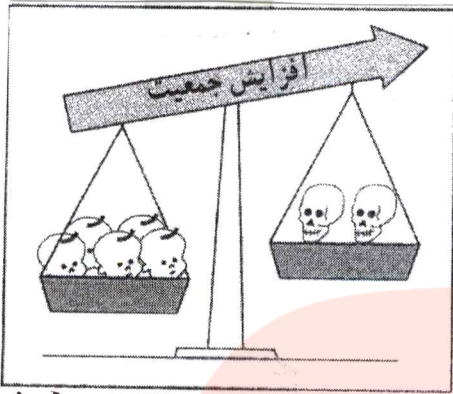
صند و قچه آموزش (خلاصه درس ۱۳)

← جمعیت ایران

نام دبیر: **ابوالحسنی** تاریخ: ۱۳۹۰/۰۱/۰۱

مطالعات اجتماعی: **پایه هفتم** - نام دبیرستان:

- بر اساس آمار سال ۱۳۹۵ کشور ایران، بیش از **۸۰ میلیون** جمعیت دارد.

اگر تعداد افرادی که متولد می شوند بیشتر از افرادی که از دنیا می روند باشد **جمعیت افزایش** می یابد.

اگر تعداد افرادی که متولد می شوند کمتر از افرادی که از دنیا می روند باشد **جمعیت کاهش** می یابد.

- محاسبه رشد جمعیت کشورهای جهان نشان می دهد ← در برخی از کشورها رشد جمعیت زیاد است اما در برخی از کشورها رشد جمعیت کاهش یافته است.

رشد منفی جمعیت ← برخی کشورها که تشکیل خانواده در آنها کمتر صورت می گیرد یا تعداد زاد و ولدها کمتر از مرگ و میرها شده است، دارای رشد منفی جمعیت خود هستند.

مشکلاتی که کشورهای رشد جمعیت منفی دارند یا زاد و ولد کم است عبارتند از:

۱) این کشورها با کم شدن زاد و ولد، جمعیت جوان کاهش و تعداد سالمندان افزایش می یابد.

۲) جامعه از نیروی جوان که می تواند کار کند و میانگین های اقتصادی و آموزشی آن را بهبود بخشد محروم می شود.

کشور ایران در بین کشورهای همسایه، کشوری پر جمعیت می باشد ← مقام دوم را داراست بعد از کشور پاکستان.

- به جهت لایزال امکان افزایش جمعیت کشور تا دو برابر، برای ساختن ایرانی آباد تر و قوی تر در ایران وجود دارد (البته خاطر سرعت زیاد منابع و ثروت طبیعی زیاد (۳) با برنامه ریزی مناسب)

- ۱) کودکان رجه و آنان ← از یک سالگی تا ۱۵ سالگی می باشد.
  - ۲) بزرگسالان ← از سن ۱۶ سالگی تا سن ۶۵ سالگی می باشد.
  - ۳) سالمندان ← از سن ۶۵ سالگی به بالا می باشد.
- گروه هاستی مختلف جمعیت**

- در کشورهایی که رشد جمعیت زیاد است، گروه سنی **جوان** افزایش می یابد.

- **مزایای داشتن جمعیت جوان برای کشور ایران:** نیروی تولید کننده زیاد می شود و این نیروی توانمند به طرف کار و تولید هدایت گردد.

- در کشور ایران **مرکز آمار ایران** مسئولیت سرشماری جمعیت را بر عهده دارد.

- مرکز آمار ایران، اطلاعات مختلف مربوط به جمعیت را جمع آوری نموده و در **کتابها - نشریات الکترونیکی** منتشر می کند.

- مرکز آمار ایران هر ۵ سال یکبار جمعیت ایران را سرشماری می کند.

- مباروش های مختلف اطلاعات مورد نظرمان را در باره جمعیت ایران بدست آوریم از جمله:

کتاب ها - نشریات مرکز آمار ایران - وارد شدن به پایگاه اینترنتی مرکز آمار ایران.

- تراکم جمعیت: به نسبت افرادی که در یک جا زندگی می کنند به مساحت آنجا تراکم جمعیت گویند.

- طریقه محاسبه تراکم جمعیت: تعداد جمعیت یک منطقه را بر مساحت آن تقسیم می کنند.

تمرین: (۱)

جمعیت یک مکان = تراکم جمعیت
مساحت یک مکان

مساحت شهر A ۲۵۰۰۰ کیلومتر مربع است و

جمعیت آن ۵۰۰۰۰ نفر است، تراکم نسبی این شهر چقدر است محاسبه کنید:

تراکم نسبی جمعیت شهر A ۲ نفر می باشد $۲ = ۵۰۰۰۰ \div ۲۵۰۰۰ =$ تراکم نسبی

تمرین: (۲)

تراکم جمعیت کشور ایران در سال ۱۳۹۵ حدود ۴۹ نفر در کیلومتر مربع بوده است، این تراکم چگونه محاسبه شده است؟

- اگر به نقشه تراکم جمعیت ایران در صفحه ۷ کتاب درسی نگاه کنیم می بینیم در برخی از مناطق

ایران جمعیت زیادی تراکم شده اند مانند (جلگه های کناره های دریای خزر) ^(۱) منطقه شهری تهران ^(۲)

کوهپایه های البرز زاگرس و مناطقی که در آن انواع معادن وجود دارد) اما بعضی از مناطق کم

جمعیت اند مانند (نواحی داخلی ایران) و برخی از مناطق هم خالی از جمعیت می باشد مانند (دشت

لوت و دشت کویر)

نواحی داخلی ایران به دلیل کمبود بارندگی آب و هوای گرم آفتاب ها

نامساعد و شور جمعیت کمی زندگی می کنند.

نواحی از کشور که تراکم جمعیت پایین یا کم و یا از جمعیت بی باشد:

دشت لوت + دشت کویر خالی از جمعیت می باشد.

۱- منطقه شهری تهران (تهران و شهرهای کوچک و بزرگ اطراف آن) به دلیل ۱ چون -

اولین ناهمه پیر تراکم ایران پانتهخت ایران است ۲ وجود سازمان های مهم دولتی ۳ وجود دانشگاه ها ۴ وجود بیمارستان ها ۵ وجود انواع صنایع

(انواع مشکلاتی که تهران و دیگر شهرهای پیر جمعیت دارند عبارت از: ۱ آلودگی هوا ۲ ترافیک ۳ آلودگی صوتی ۴ هزینه های بالای زندگی)

۲ جلگه های کناره دریای خزر به دلیل ۱ باران کافی ۲ آب فراوان ۳ هوای معتدل ۴ خاک حاصلخیز کشاورزی.

۳ دنا حیله خوزستان به دلیل ۱ داشتن معادن و ذخایر، جمعیت زیادی را به خود جذب کرده است.

۴ کوهپایه ها البرز زاگرس و دشت های حاصلخیز به دلیل خاک حاصلخیز و باران کافی، جمعیت زیادی را به خود جذب کرده و شهرها و روستاهایی را بوجود آورده اند.

نواحی از کشور که تراکم جمعیت بالاست زیاد دارند عبارتند از:

نام نام خانوادگی:

منابع آب و خاک

خلاصه درس ۱۱ (صند و قیة آموزش)

نام دبیر: **ایه الحسنی** تاریخ: **۳۱**

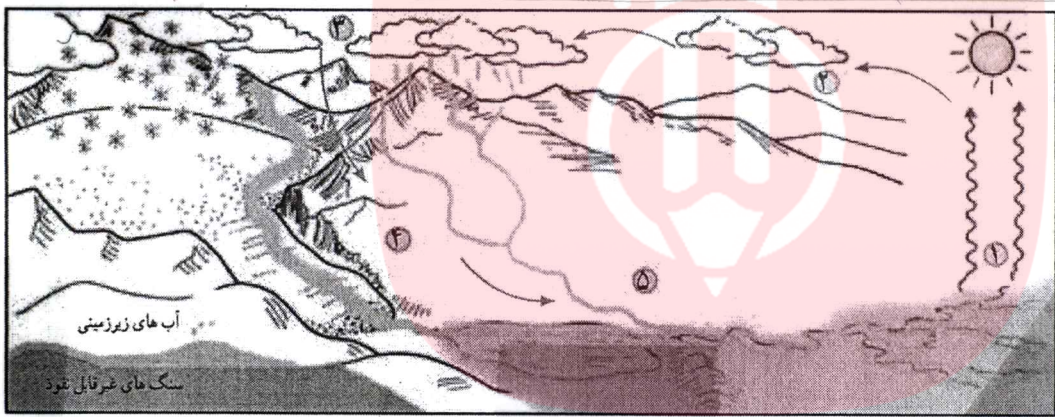
مطالعات اجتماعی پایه هفتم نام دبیرستان:

- انسان ها، از منابع گوناگونی که در یک ناحیه وجود دارد، برای تأمین غذا، پوشاک، وسایل زندگی، یخت و بیزه، رفت و آمد و تأمین نیازهای دیگر خود، استفاده می کنند.
- وقتی که جمعیت یک ناحیه زیاد می شود - **مصرف منابع بیشتر می شود.**
- برای جلوگیری از کاهش یا به خطر افتادن منابع - **باید راه های استفاده درست از منابع را یاد بگیریم.**

آب مورد نیاز انسان از طرق مختلف تأمین می شود که عبارتند از:

① آب های سطحی (رودها) ② آب های زیرزمینی (چاه، چشمه، قنات) میباشد.

- نقش آب در زندگی موجودات زنده - آب یک منبع حیاتی و یک نعمت الهی است و همه موجودات زنده به آب نیاز دارند.

نشل رو بیرو - چرخه آب در طبیعت را نشان

میل هل: در اثر تابش - مورشیک بر سطح دریا آبها دریا به بخار تبدیل می شود و ابرها تشکیل می شوند

و این ابرها تبدیل به باران شده و آب باران در روی زمین دو قسم می شود، قسمتی در داخل زمین فرو می رود که آب های زیرزمینی را تشکیل می دهد و قسمتی هم روی زمین جاری می شود که از راه های مختلف وارد دریاهای گردد.

کشور ایران دارای منابع آب **محدود** است. علت اینکه کشور ایران با کمبود آب مواجه است - **زیرا مقدار بارش باران سالانه**

ایران کم است. ② ایران در منطقه خشک و کم آب قرار دارد. یکی از منابع مهم تأمین آب شهرتشینان و روستائیان رودها هستند.

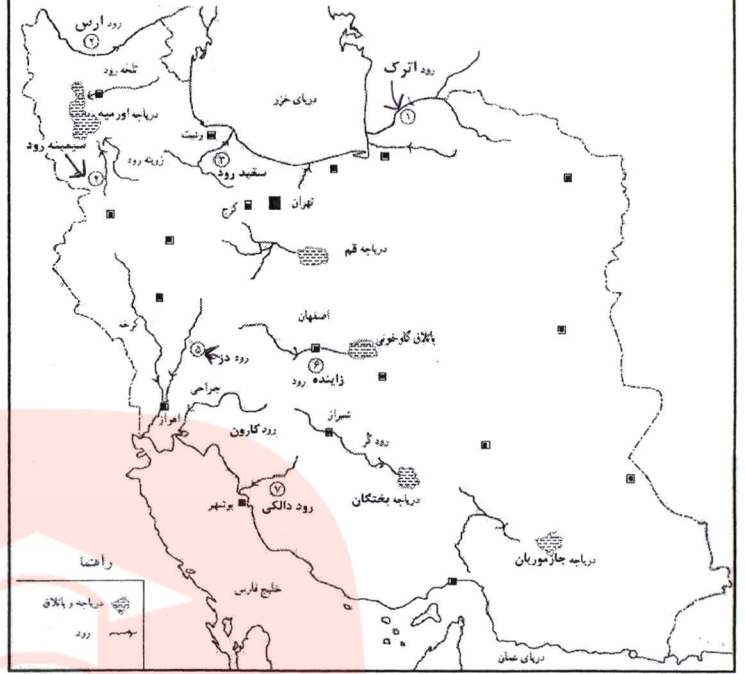
- بیشتر رودهای دائمی و پیر آب ایران از کوه های - **البرز و زاگرس** سرچشمه می گیرند. علت اینکه رودهای ایران قابل کشتی رانی نیست - **زیرا رودهای پیر آب ایران**

از شیب های تند کوهستانی جاری می شوند، قابل کشتی رانی نیستند. فقط در بخشی از رود **کارون** می توان کشتی رانی کرد.

- تعریف **حوضه آبریز** - جایی که رودها بدان می ریزند حوضه آبریز گویند. حوضه آبریز ایران به سه دسته تقسیم میشود

- ① حوضه آبریز دریای خزر
- ② حوضه آبریز فلیج فارس و دریای عمان
- ③ حوضه آبریز داخلی

نقشه رودها و دریاچه‌های ایران

- حوضه آبریز دریای خزر ← رودهای پیرامینی

که اغلب، از کوه‌های البرز و ارتفاعات شمالی

کشور سرچشمه می‌گیرند و به دریای خزر می‌ریزند.

- حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان ← رودهایی

که از کوه‌های زاگرس یا کوه‌های پیرالنده

دافلی سرچشمه می‌گیرند و به خلیج فارس و دریای

عمان می‌ریزند.

- حوضه آبریز دافلی ← رودهایی که به دریای

و باتلاق‌ها دافلی یا زمین‌ها اطراف خود نفوذ

می‌کنند و معمولاً موقت یا فصلی هستند.

- کشور ایران با این که از شمال رجنوب به دریاهای بزرگی راه دارد با مشکل کمبود آب مواجه

است زیرا ← این آب‌ها قابل استفاده نیستند و این آب‌ها دارای املاح و نمک زیادی هستند.

- در کشور ایران مصرف سرانه آب بیش از حد مجاز است.

- میزان مجاز مصرف آب برای یک فرد، در شبانه روز ۱۵۰ لیتر تعیین شده است.

- در ایران به طور متوسط مصرف در شبانه روز ۲۵۰ تا ۳۰۰ لیتر است.

- هر لیتر آب تقریباً معادل چهار لیوان آب است.

- از نمودار، رو برو نتیجه می‌گیریم:

میزان مجاز مصرف آب برای یک فرد در شبانه روز ۱۵۰ لیتر تعیین شده

است، اما در ایران متوسط مصرف آب در یک شبانه روز ۲۵۰ تا ۳۰۰ لیتر است.

- اگر زمان دوش گرفتن علی‌الاقاد، حمام، اذقیقه طول بکشد می‌توانیم،

محاسبه کنیم در این مدت چند لیوان آب مصرف شده:

$$۲ \times ۴ = ۸ \text{ لیوان} \quad ۲۰۰ \times ۴ = ۸۰۰ \text{ لیتر}$$

هر لیتر معادل ۴ لیوان آب میباشد.

← متوسط مصرف آب در هر دقیقه ۲ لیتر میباشد.

- میزان مصرف آب در طی زمان افزایش یافته است.

- با تغییر شیوه‌های زندگی مصرف آب روز به روز بیشتر شده است.

- وجود برخی از جاه‌های آب غیر مجاز در نقاطی از شهر و اطراف آن و برخی از روستاها باعث

آسیب دیدن زمین و منابع آبی می‌شود.

راه‌های درست مصرف کردن آب عبارتند:

① در موقع حمام کردن یا مسواک زدن، شیر آب را باز نگذاریم

② شیرهای آب را همیشه باز دید و تعمیر کنیم تا آنکه ننگند. (در صورت چکه کردن و اشران را تعویض کنیم)

۳- زیاله راد، رودها و آب های جاری نریزیم.

- در هنگام دوش گرفتن به طور متوسط هر دقیقه ۱ لیتر آب مصرف می شود.

- از نظر دین اسلام آلوده کردن آب ها گناه است.

- از مواد شوینده که ترکیبات شیمیایی دارند باید کمتر استفاده کنیم ← چون: این مواد آب ها

زیرزمینی را آلوده می کنند.

- مواردی را که می توانیم از آلوده شدن آب جلوگیری کنیم عبارتند از:

۱- زیاله ها، رودها و آب های جاری نریزیم.

۲- از مواد شوینده که ترکیبات شیمیایی دارند، کمتر استفاده کنیم.

- اهمیت خاک در زندگی موجودات زنده:

منبع اصلی تمام مواد غذایی از طریق خاک تامین می شود و در واقع تمام مواد غذایی انسان به خاک بستگی دارد و انسان از خاک برای تامین غذا، ساختن ظروف، ساختن وسایل زندگی، ساختن چاه ها، ساختن خانه ها، استفاده می کند.

- چگونگی تشکیل خاک:

خاک، لایه نازکی از پوسته زمین است که از خرد شدن سنگ پدید آمده و در طی زمان طولانی با توجه به عواملی مانند سنگ ها، آب، دمای هوا، و موجودات زنده یک منطقه تشکیل می شود.

- هر نوع خاک مواد معدنی خاصی دارد که انواع مختلف خاک ها را تشکیل می دهد.

- انواع خاکهایی که در ایران وجود دارد عبارتند از:

۱- خاک های حاصلخیز ← که در جلگه ها و اطراف رودها و پیرامون کوه پایه خاک ها حاصلخیزی وجود دارد که مواد آلی و معدنی مناسب دارند.

۲- خاک های نمکی و آهکی ← این نوع در مناطق مرکزی، شرقی یا جنوبی کشور به علت وجود نمک یا آهک در خاک دیده میشود، این نوع خاک برای کشاورزی مناسب نیست

در مناطق مرکزی، شرقی، جنوبی به علت خشکی هوا و کمبود بارندگی

گیاه خاک یا هوموس خاک بسیار کم است.

- برای اینکه یک ساعتی مزرعه زراعی تشکیل شود صد هکتار وقت لازم است.

- در کشور ایران سازمان جنگل ها و مراتع و آبخیزداری حفاظت از خاک را بر عهده دارد.

- حفاظت از خاک فقط وظیفه سازمان جنگل ها و مراتع آبخیزداری نیست بلکه وظیفه همه ماست.

- مهمترین عواملی که باعث از بین رفتن خاک میشود عبارتند از:

۱- دفن زیاله ها در خاک ← ۲- قطع درختان و کندن بوته ها

۳- ایجاد ساختمان و چاه و کارخانه روی خاک های قابل کشت.

۴- استفاده نامناسب از کودهای قابل کشت.

۵- مصرف بیش از حد مواد غذایی و کشت پی در پی یک محصول در زمین و استراحت ندادن به خاک

- قطع درختان و کندن بوته ها ← باعث می شود که خاک پراثر باد و باران به راحتی شسته شود.

گردشگری چیست؟ نام نام خانوادگی:

صنایع و وجه آموزش (فصله درس ۱۵)

نام دبیر: **ابوالحسن** تاریخ ۱۴۰۲/۰۱/۰۱

مطالعات اجتماعی پایه هفتم نام دبیرستان:

اغلب مردم ایران در طی سال و در تعطیلات تابستان و ایام نوروز و روزهای تعطیل هفته به سفرهای دور و نزدیک می روند.

- **تعریف گردشگری** ← به کسانی که محل اقامت - کار خود را به طور موقت ترک می کنند و برای استراحت - گردش - دیدن یا مطالعه مکان های تاریخی - طبیعی سفر می روند **گردشگری گویند**.

- **زائر** ← به کسانی که به سفرهای زیارتی می روند، **زائر می گویند**.

- **مقایسه مسافرت ها در گذشته و امروزه:**

در گذشته ← تعداد کسانی که به مسافرت می رفتند بسیار کم بوده است.

امروزه ← تعداد مسافرت ها (گردشگران) بیشتر شده بطوری که امروزه میلیون ها نفر از مردم جهان در ایام مختلف سال از جایی به جای دیگر سفر می کنند.

- در بیست سال اخیر ← در کشور ایران تعداد مسافرت های مردم افزایش یافته است. همه مردم ایران از مسافرت، هدف **یکسانی** ندارند.

- **انواع گردشگری:**

۱- برخی از مردم به منظور استراحت و تفریح به مکانی سفر می کنند.

۲- بعضی از مردم برای زیارت مکان مقدس سفر می روند.

۳- برخی از مردم برای مطالعه آثار تاریخی یک مکانی به مسافرت می روند.

۴- بعضی از افراد برای بازدید از نمایشگاه ها به مکانی مسافرت می روند.

۵- برخی از مردم برای شرکت در گردهمایی های علمی سفر می روند.

۶- برخی از افراد به طبیعت گردی می روند.

اهمیت گردشگری در ایران

۱- گردشگری علاوه بر استراحت و تفریح، پاینده های زیبای طبیعی و مکان های مذهبی، تاریخی و فرهنگی آشنایی شوند و چیزهای زیادی درباره مکان ها، آداب و رسوم مردم مناطق رایج می گیرند.

۲- ایجاد شغل های مختلف در یک ناحیه.

۳- آشنا کردن گردشگران خارجی با فرهنگ و تمدن و تاریخ ایران.

- **انواع شغل هایی که در اثر فعالیت گردشگری در یک منطقه بوجود می آید عبارتند از:**

هتل داری - دفاتر فروش بلیت - دفاتر حمل و نقل - فروش صنایع دستی و غذاها و

شیرینی های محلی - مترجمی زبان

- **نقش گردشگری در افزایش درآمد مردم یک منطقه:** وقتی در یک مکان شغل های زیادی

بوجود بیاید، درآمد مردم آنجا بیشتر می شود.

ایرانیان **پیراساس فرهنگ** و **ارزش های دینی خود** با گرد شکرانی که از خارج از کشور به ایران می آید، با **احترام و محبت** برخوردار می کنیم.

یکی از وسایل مهمی که باید برای گرد شگری یا انجام هر نوع سفر از آن استفاده کرد **نقشه** است. انواع نقشه ها، که مورد استفاده گرد شکران قرار می گیرند (دو نوع نقشه ای که در هنگام سفر باید همراه داشته باشیم) **۱- نقشه گرد شگری** **۲- نقشه راه ها**

نقشه به گرد شکر کمک می کند:

- ۱- مکان های جدید را بهتر پیدا کند.
- ۲- سریع تر خود را به آنجا برساند.

بدون نقشه برای گرد شکر:

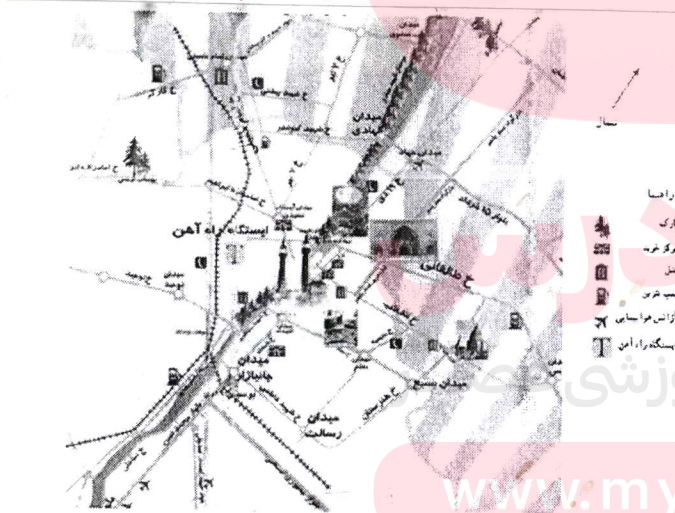
- ۱- مسیرها را اشتباه کند ←
  - ۲- زمان زیادی برای پیدا کردن یک مکان صرف نماید
- تکته مهمی که در استفاده از نقشه گرد شگری و راه ها باید بد اینم:
- ۱- داشتن جهت های اصلی (شمال، جنوب، مغرب، مشرق)

- ۲- داشتن جهت های فرعی (شمال غربی - شمال شرقی - جنوب غربی - جنوب شرقی)

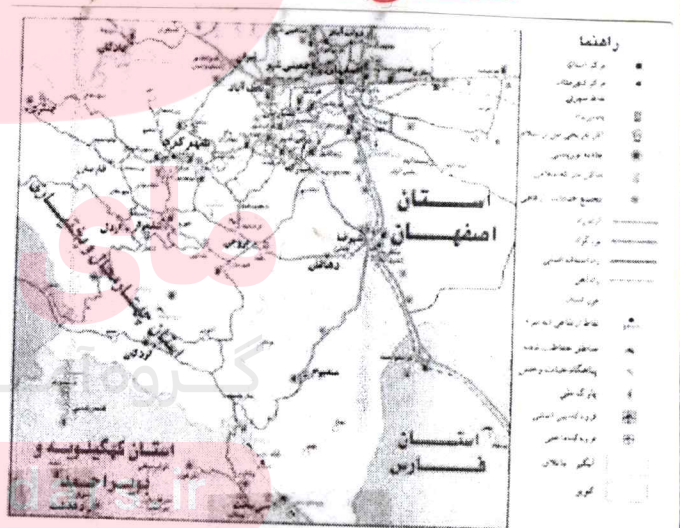
موارد استفاده از نقشه های راه ها:

- ۱- مشخص شدن جاده های اصلی و فرعی
  - ۲- مشخص شدن مکان های قدمتی مانند (رستوران ها - تعمیرگاه ها - پمپ بنزین ها - نمازخانه ها)
- از مقیاس نقشه راه ها** ← می توانیم محاسبه کنیم و قبل از روستا یا شهری که می خواهیم به آن سفر کنیم فاصله داریم

نقشه گرد شگری

نقشه راه ها

www.my-

صند ووجه آموزش (خلاصه درس ۱۶)

← جاذبه های گردشگری ایران نام نام خانوادگی:

نام دبیر: **ابوالحسن** تاریخ: ۱۰/۱۰/۱۰

مطالعات اجتماعی پایه هفتم نام دبیرستان:

- در کشور ایران جاذبه های زیادی **در زمینه های طبیعی - تاریخی، فرهنگی** وجود دارد که هم مردم ایران و هم مردم سایر کشورها، از این جاذبه ها دیدن می کنند.
- بخش عمده ای از سفرها، در کشور ایران **جنبه زیارتی** دارد.
- سفرهای زیارتی در ایران به منظور **بازدید از مکان های مقدس** (۱) **زیارت مرقد پیامبر الهی** (۲) **امامان بزرگوار و امامزاده ها** انجام می گیرد.
- **سه زیارتگاه مهم کشور که مرقد سه امامزاده میباشد عبارتند از:**

- ۱- حرم حضرت عبدالعظیم در شهری
- ۲- حرم احمد بن موسی (پیرادر امام رضا) در شیراز
- ۳- حرم حضرت معصومه (س) و اهرام امام رضا (ع) در قم

اهمیت مساجد ایران:

۱- محل عبادت میباشد ← (۲) از نظر معماری زیبای اسلامی

- **چهار مسجد بزرگ ایران که از نظر معماری زیبای اسلامی که مورد توجه گردشگران قرار می گیرد عبارتند از:** ۱- مسجد امام در اصفهان ۲- مسجد شیخ لطف الله در اصفهان ۳- مسجد جامع نزد ۴- مسجد گوهرشاد در مشهد.

- **مهمترین قطب زیارتی ایران شهر مشهد مقدس میباشد.**
- سالانه حدود **۱۱ میلیون نفر** از رانران ایرانی و خارجی برای زیارت مرقد مطهر امام رضا به مشهد مقدس سفر می کنند.
- هر ساله تعداد زیادی از رانران کشور دوست و همسایه **عراق** وارد کشور ایران می شوند و از کشور ایران هم هر ساله چند میلیون زائر برای زیارت **عبات عالیات** (به مجموعه آن مگه های امامان شیعه در کشور عراق که در شهرهای نجف، کربلا، کاظمین، سامرا قرار دارند و مدفن این از امامان مادر آنجا است عبات عالیات گفته می شود) به کشور عراق می روند.

اهمیت حرم مطهر امام رضا و مجموعه آستان قدس رضوی:

۱- اهمیت زیارتی ۲- اهمیت معماری ۳- اهمیت تاریخی (در هر یک از صحن های امام رضا، شاهکارهایی از معماری ایرانی و اسلامی مشاهده می شود)
- در صحن های مطهر حرم امام رضا آرامگاه برخی از شخصیت های بزرگ علمی (مانند **شیخ بهایی**) و مذهبی کشور (مانند **علامه محمد تقی جعفری**) وجود دارد.

- مجموعه آستان قدس رضوی دارای **چند کتابخانه بزرگ** ۵ **مرکز دمانی** ۶ **مهمان سرا** **چند موزه** ۷ **باشکوه** میباشد.

- انواع موزه هایی که در مجموعه آستان قدس رضوی وجود دارد عبارتند از **موزه قرآن** - **موزه سکه** - **موزه صدف** - **موزه سلاح** میباشد.

- **مهمترین اشیایی که در موزه آستان قدس رضوی نگهداری میشوند عبارتند از:** ۱۱
- مدال هایی که برخی از نخبگان علمی (مانند **پرندگان** اسپیدهای علمی) و هم چنین ورزشکاران

اهد کرده اند نگهداری می شود (مدال های کشتی گیر محبوب ایران مرحوم تختی از قدیمی ترین این مدال هاست)

۲- از بهترین اشیای موجود در این موزه (اسواق قدس رضوی) می توان به قرآن ها نفیس و

گزارشها که با خط مبارک ائمه اطهار بر روی پوست آهو نوشته شده و همچنین: اولین سنگ مرقد مطهر امام رضا و سکه ها و کتیبه های نفیس، اشاره کرد.

کشور ایران به دلیل دارا بودن تاریخ طولانی آثار و بناهای زیادی دارد.

مهمترین آثار و بناهایی که در ایران وجود دارد عبارتند از: مساجد - کاروانسراها - کاخ ها -

حمام ها - بازارها - پل ها - آرامگاه های شاعران و دانشمندان - مانده های تاریخی - برج ها، میبایست

انواع میراث کشورها:

۱- میراث جهانی: برخی از بناهای تاریخی یا آثار بسیار ارزشمند که بی همتا یا استثنایند

به عنوان میراث فرهنگی جهانی اعلام می شوند که باید از آنها محافظت

شود.

مردم ایران - بسیاری از مورخان - پژوهشگران کشورها جها ← علاقمند به بازدید از این آثار تاریخی هستند.

۲- میراث زیستی جهانی: یکی از انواع گردشگری، گردش و استراحت یا مطالعه و تحقیق در مکان ها

طبیعی مانند کوه ها - غارها - چشمه های آب معدنی - بیابان ها -

جنگل ها - پناهگاه های حیات وحش - روستاها است.

علت اینکه در ایران زیستگاه های متنوع و گوناگونی وجود دارد:

۱- به دلیل داشتن تنوع ناهمواری های مختلف.

۲- به دلیل داشتن آب و هوای گوناگون.

مقایسه شکفتی های کشورمان با دیگر کشورها:

برخلاف برخی از کشورهای جهان که از دیدن زیبایی های فصلی فصل ها سال و برخی اقلیم ها

محروم هستند ولی در کشور ایران هر یک از چهار فصل سال زیبایی های خاص خود را نشان می د

در ایران علاوه بر زیبایی های طبیعی، بناها و معماری های به جا مانده از دوره های مختلف تاریخی

مخصوصاً پس از اسلام نیز، از شکفتی های ایران می باشد.

گردشگری در طبیعت باعث مشکلاتی می شود و برخی از مناطق در اثر انبوه مسافران آسیب می بینند

امروزه کشورها سعی و تلاش می کنند برای گردش و استراحت در طبیعت طوری برنامه ریزی

کنند که از آسیب رساندن به محیط زیست جلوگیری شود یکی از این برنامه ها، ایجاد پارک

های ملی است.

در پارک های ملی مانند مناطق حفاظت شده قوانین و مقرراتی حکم فرماست از جمله: بونه کنی

چرای دام ها - شکار و نظایر آنها ممنوع است و محیط های امن طبیعی برای جانوران است

باید آورده اند و بخشش از این پارک ها هم به گردشگاه مسافران اختصاص داده شده

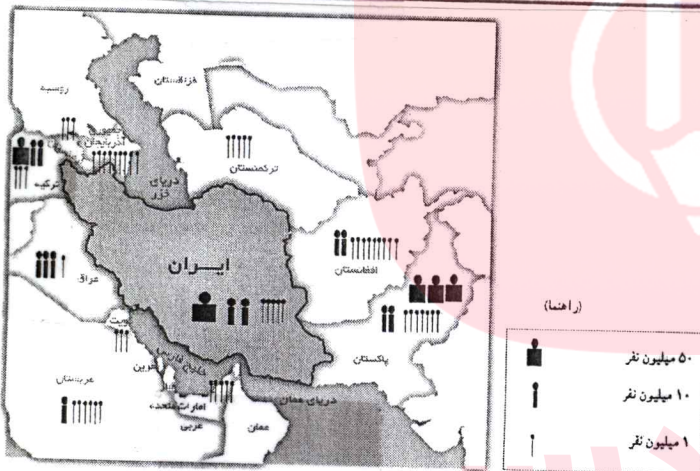
سؤال مفهومی:
 دو گروه گردشگر خارجی از کشور هلند وارد ایران می شوند، یک گروه قصد طبیعت گردی
 (میراث زیستی) دارند و گروه دیگر می خواهد از جاذبه های تاریخی و فرهنگی (میراث جهانی)
 ایران بازدید کنند، برای هر گروه چهار نوع جاذبه، و برای هر جاذبه چهار مکان پیشنهاد دهید:

پاسخ پیشنهادی:

برای گروه اول که قصد طبیعت گردی (میراث زیستی) ایران را دارند می توانیم:
 ۱- آب گرم محلات ۲- غار علی صدر، همدان ۳- جنگل خرداد، خلیج فارس یا
 جنگل در هزار، یاسه هزار، شمال کشور ۴- پیابان لوت یا کویر نمک.

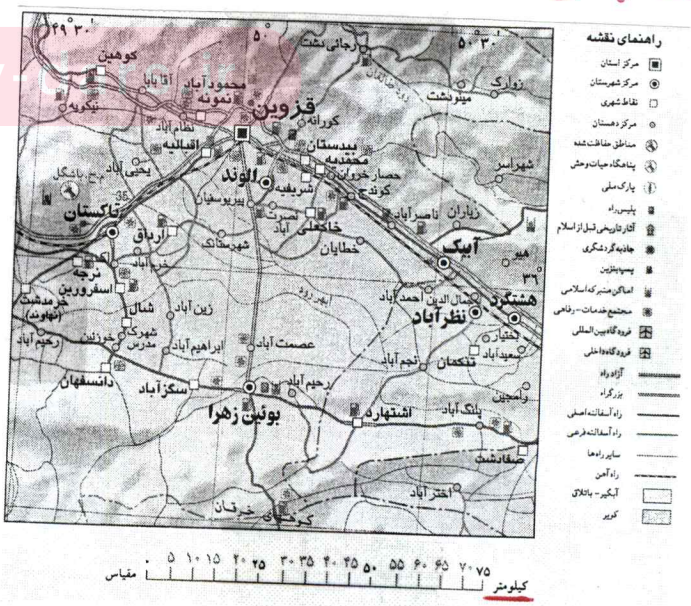
برای گروه دوم که قصد بازدید از جاذبه های فرهنگی و تاریخی (میراث جهانی) را دارند می توانیم:
 ۱- کاخ تخت جمشید، مرودشت شیراز یا کاخ گلستان، تهران ۲- مسجد شیخ لطف الله، یاسجد
 امام، اصفهان ۳- مام وکیل، شیراز یا مام باغ فین کاشان ۴- بازار تبریز یا بازار اصفهان یا بازار ار
 ۵- پل سی و سه پل یا پل خواجو، اصفهان

تمرین ۱: با توجه به راهنمای نقشه، جمعیت
 کشورهای همسایه ایران را بنویسید.

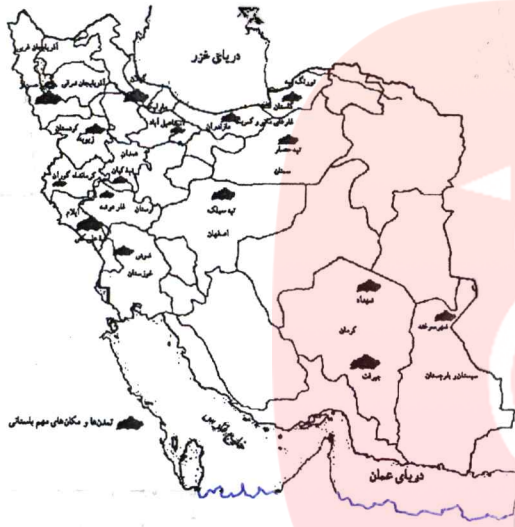
تمرین ۲: با توجه به نقشه و با استفاده از مقیاس قطی و یک خط افک فاصله مکان های زیر را
 محاسبه کنید:

- قزوین تا تاکستان:
- محمدیه تا قزوین:
- قزوین تا بوئین زهرا:
- قزوین تا هشتگرد:

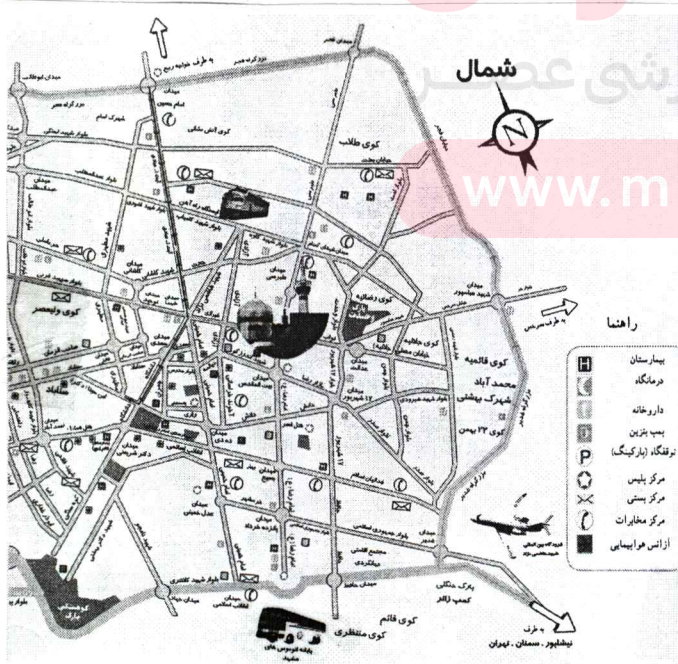

عوامل مؤثر در پراکنده‌گی جمعیت ایران در نواحی مختلف ایران

عوامل مؤثر در پراکنده‌گی جمعیت	ناحیه
خاک حاصلخیز - بارندگی کافی	کوهپایه‌های البرز و زاگرس
داشتن منابع نفت و گاز	ناحیه خوزستان
باران کافی - هوای معتدل - آب کافی - خاک حاصلخیز کشاورزی	جنگله‌های کناره دریا خزر
پایتخت بودن - وجود سازمان‌های مهم دولتی - وجود دانشگاه‌ها - بیمارستان - مراکز صنعتی	منطقه شهری تهران
کمبود بارندگی - آب و هوای گرم و خشک - خاک نامساعد (دشت لوت و کویر نمک خالی)	بعضی از نواحی داخلی ایران (کم جمعیت)

باتوجه به نقشه بالا می‌فهمیم که کشور ایران یک کشور تمدن خیز است و توزیع جغرافیایی مراکز تمدنی و سکونت‌گاه‌های از غرب به شرق کشور گسترده شده، بود و آب مهم‌ترین دلیل ایش تمدن هاست و ایران قبل از ورود آریایی‌ها به ایران دارای تمدن بوده است.

تمرین: باتوجه به نقشه روبه‌رو، به سؤالی زیر پاسخ دهید:

- چند بیمارستان و درمانگاه نزدیک به حرم پیداکنید و نام آنها را بنویسید.
- آیا حرم به پایانه اتوبوس‌ها نزدیک است یا به ایستگاه راه آهن.
- خیابان‌ها اصلی در چهار جهت حرم مطهر را پیداکنید و نام آنها را بنویسید.
- دوبوستان (پارک) در شهر مشهد را روی نقشه پیداکنید و نام آنها را بنویسید.

نام دبیرستان:

صند و وچه آموزش (خلاصه درس هفدهم)

درس هفدهم: میراث فرهنگی و تاریخی - مطالعات هفتم - نام دبیر: ابوالحسنی

- میراث در لغت به معنی ارث و هر چیزی که از گذشتگان و نیاکان و پدران به ما رسیده باشد.
- میراث فرهنگی به همه آثار ارزشمندی است که به فرهنگ یک ملت مربوط می شود و این آثار حاصل زندگی و تلاش مردمی است که در گذشته زندگی می کرده اند.

- ۱- میراث فرهنگی مادی: قابل لمس کردن است. مانند: ظروف ها - سکه ها - کتیبه ها، فرش ها، کتاب های قدیمی، بناهای تاریخی مساجد - اماکن مذهبی.
- ۲- میراث فرهنگی غیر مادی: غیر قابل لمس کردن. مانند: اعتقادات - زبان - آداب و رسوم.

انواع میراث فرهنگی

- چرا کشور ایران دارای میراث فرهنگی بسیار زیادی است؟
زیرا ایران جایگاه تمدن ها و قدیمی و یکی از قدیمی ترین سکونت گاه های بشری است.
بخشی از میراث فرهنگی ایران در حوزه ها نگهداری میشود.

- قبل از انقلاب اسلامی، بخشی از آثار باستانی و گنجینه های هنری به دست بیگانه های از کشورهای به ویژه فرانسه، انگلستان و آمریکا به غارت رفت. ما باید برای حفظ و معرفی این آثار، برنامه ریزی - تلاش کافی را بکنیم تا بتوانیم آنها را به خوبی به آیندگان بپاریم.

- علم تاریخ عبارت است از مطالعه زندگی انسان ها در گذشته و آشنایی با گذشته به ما کمک می کند تا زمان حال را بهتر بفهمیم.

- ما از مطالعه رویدادهای زندگی مردمان گذشته می توانیم عبر بگیریم از تجربه های آنها در زندگی امروز استفاده کنیم.

- مورخ به کسانی که درباره زندگی انسان ها و رویدادهایی که در گذشته اتفاق افتاده، مطالعه و تحقیق می کنند، مورخ می گویند.

- منابعی که مورخان در مطالعات خود از آن استفاده می کنند عبارتند از: کتاب ها - نوشته ها - کتیبه ها - ابزارها، وسایل زندگی - بناها - سکه ها - سلاح ها - سنگ نگاره ها - و هر چیزی که از گذشته باقی مانده است، استفاده می کنند.

- مورخان نظرشان را در مورد یک موضوع تاریخی چگونه پیدا می کنند؟
مورخان تلاش می کنند شواهد و مدارک به جای مانده را با دقت بررسی و مطالعه می کنند و آن گاه نظر خود را درباره یک موضوع تاریخی می گویند. گاهی ممکن است مورخان بایست که به شواهد و مدارک جدید، تغییراتی در نظرات خود میدهند.

- مورخان در کار خود، از نتایج مطالعات پاستان شناسان استفاده می کنند.

- ۱- چون آثار تاریخی از زمان های بسیار دور در دل خاک قرار دارد و پاستان شناسا با مشاهده و برپا کردن و خرابی ها و با مطالعه منابع تاریخی قدس می زنند که آیا در یک منطقه آثار باستانی وجود دارد یا نه و در هر مرحله از ابزار خاصی استفاده می کنند.
- ۲- در مرحله دوم با حوصله و بدون عجله آثار موجود، در دل خاک را بیرون می آورند و همان موقع با هر شیئی که بر خود گردند از آن عکس می گیرند.

امرله از کار پاستان شناسان

چرا باستان شناسان هنگام جستجو و حفاری به هر شیئی که بیرون بیاوردند همان موقع از آن عکس و فیلم می گیرند ← زیرا شکل ابتدایی و اولیه و ظاهری آن حفظ شود.
 چون میراث فرهنگی به همه مردم یک کشور تعلق دارد، پس همه ما باید در حفظ آن کوشش و تلاش کنیم.

چگونگی کار مورخان: ←
 ۱) با پرسش هایی درباره گذشته آغاز می کنند.
 ۲) سپس درباره آن پرسش ها تحقیق می کنند تا پاسخ ها آنها را پیدا کنند.

انواع پرسش های تاریخی:
 ۱- چه چیزی اتفاق افتاده است؟
 ۲- در چه زمانی اتفاق افتاده است؟
 ۳- در کجا این اتفاق رخ داده است؟
 ۴- چه کسی یا چه کسانی در این واقعه شرکت داشته اند؟
 ۵- علت یا علت های این رویداد چه بوده است؟
 ۶- چگونه می توان از این موضوع برای حال و آینده استفاده کرد؟
 در همه کشورها جهان برای حفظ و نگهداری آثار تاریخی با ارزش و میراث فرهنگی ← مکان هایی به نام موزه وجود دارد.

۱- موزه ها مکان های مناسبی برای افرادی هستند که در رشته های مختلفی مثل تاریخ، هنر، معماری، باستان شناسی مطالعه و تحقیق می کنند.
 ۲- موزه ها علاوه بر نگهداری آثار تاریخی و میراث فرهنگی، این آثار را به نمایش می گذارند تا همه مردم با رفتن به موزه ها بتوانند آن ها را مشاهده کنند و از چگونگی زندگی مردم در زمان ها و مکان های مختلف آشنایی پیدا کنند.

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی: یکی از اهداف مهم این وزارتخانه معرفی فرهنگ و تمدن گرانمای ایرانی - اسلامی کشور ما است. فعالیت های مختلف این وزارتخانه ← حفظ و احیای میراث فرهنگی و صنایع دستی کشور - مردم ایران باید با شناخت و معرفی فرهنگ مادی و معنوی پیرامون خویش و حمایت از آن به این وظیفه کمک نماییم.

موفق باشید: ابوالحسن

صند روجه آموزش: (خلاصه درس هجدهم)

درس هجدهم (قدیمی ترین سکونتگاه های ایران) مطالعات هفتم - نام دبیر: ابوالحسنی

- تعریف سکونتگاه ← به مکانی که انسان در یک جا، به طور جمعی در کنار یکدیگر زندگی می کنند، سکونتگاه گفته میشود.
- موزه ایران باستان در شهر تهران، خیابان امام خمینی، تقاطع خیابان سی تیر، واقع شده است.
- در باره موزه ایران باستان:
  - ۱- وسایلی که در این موزه نگهداری میشوند عبارتند از: انواع مجسمه ها، ظروف - ابزارها - وسایلی که از گذشته های بسیار دور، ایران نگهداری میشود.
  - ۲- علت نام گذاری موزه ایران باستان ← چون آثار تاریخی دوره قبل از اسلام در اینجا مشاهده میشود.
  - ۳- علم تاریخ ← مطالعه دقیق زندگی انسانها در گذشته می پردازد.
- کسانی که تاریخ را مطالعه می کنند زمان گذشته را بر اساس حوادث - و تغییرات مهم به بخش هایی تقسیم می کنند.

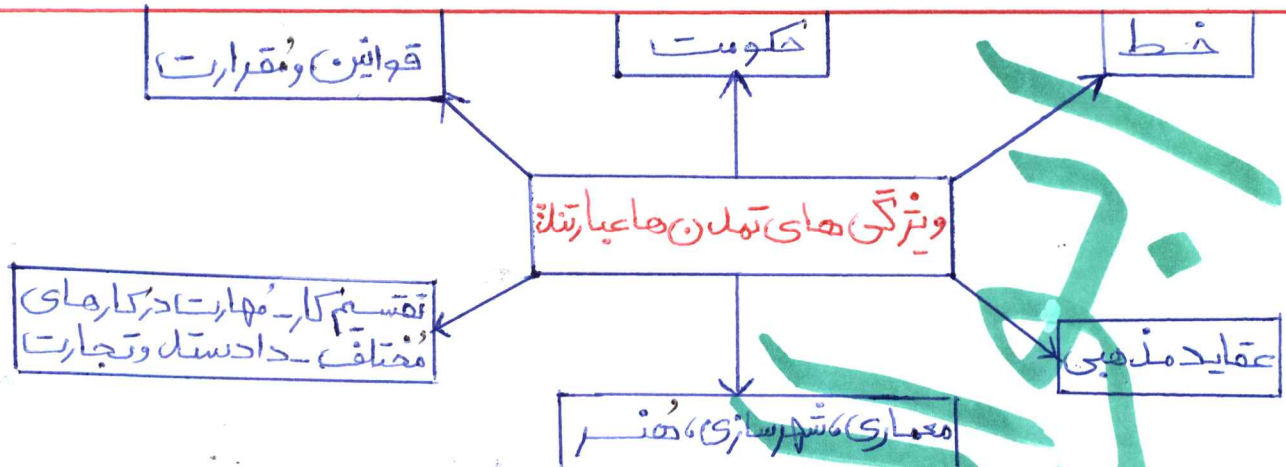
مهمترین رویداد تاریخی کشور ایران ← ورود اسلام به ایران، به همین جهت

- مورخان تاریخ ایران را به دوره هایی تقسیم کرده اند.
- تقسیم تاریخ ایران:
  - ۱- تاریخ قبل از اسلام ← که به آن دوره ایران باستان (قدیم) می گویند که شامل حکومت های مادها - پارت یا اشکانیان - پارس ها - ساسانیان - میباشد.
  - ۲- تاریخ ایران دوره اسلامی؛ که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شده و تا کنون ادامه دارد.

خط زمان ← نشان میدهد که هر واقعه تاریخی در چه زمانی اتفاق افتاده است، این خط زمان بر اساس قرن (صد سال) تنظیم شده است، این خط زمان رویداد های تاریخی را به ترتیب زمانی به طور منظم نشان میدهد.

- کشاورزی باعث شده که انسانها ← یکجا نشین شوند.
- اولین روستاها ← در کنار رود های پیراب (۲) و چشمه ها پدید آمدند.
- تعریف سنگ نگاره ها ← به نقش هایی که انسان های اولیه، بر روی دیوار غارها یا کوه های اطراف خود کشیدند سنگ نگاره می گویند.

- علت اختراع خط توسط انسان ← ۱- رسیدگی به کارهای مختلف ۲- برای نوشتن ۳- محاسبه داد و ستد.
- یکونگی پدایش تمدن ها بشری ← با افزایش جمعیت سکونتگاهها، و پیدایش شهرها بزرگ که بواسطه حکومت ها، اداره می شد و آنها قوانین و مقرراتی را برای خود وضع کردند و مردم این شهرها در هنر، معماری و ساختن بنا ها پیشرفت زیادی کردند و بدین ترتیب اولین تمدنهای بشری بوجود آمدند.

۱- حدود پنج هزار سال پیش
 ۲- در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان
 ۳- علت نام‌گذاری این تمدن ← این تمدن بعد ها به طرز نامعلومی و عجیبی از بین رفته است به همین علت این منطقه را شهر سوخته به معنی ناپود شده نام گذاشته اند.
 ۴- باستان شناسان همچنان به حفاری و پژوهش در این منطقه ^{هند} می پردازند

۱- تمدن شهر سوخته

حدود سه هزار سال پیش
 - بهترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام ← معبد چغازنبیل میباشد
 - معبد چغازنبیل که شهرت جهانی دارد ← در نزدیکی شهر شوش قرار دارد
 - ایلامیها بر روی لوح های گلی قوانین خود را می نوشتند
 - تمدن ایلام در کنار رود کارون بوجود آمده است
 - ایلامیها یا هنر سفال سازی و مجسمه سازی آشنا بودند

۲- تمدن ایلامیها

ویژگی‌های قدیمی ترین تمدن‌ها، ایران

۴۰ یک قرن
 ۱- حدود ۵۰۰۰ سال پیش این تمدن شناسایی شده
 ۲- یکی از قدیمی ترین تمدن های شرق ایران است
 ۳- این تمدن در نزدیکی شهر جیرفت کرمان و در کنار هلیل رود بوجود آمده است
 ۴- از تمدن جیرفت وسایل و ظروف سنگی و سفالی (نوعی فلز) با نقش جانوران - زنگورات (به بنای خستنا و بیلکانی که در دوران باستان پرروی - بلند بهایی ساختند و محل نیایش خدایان آنان بود) - کتیبه های آهنی

۳- تمدن جیرفت

از میانه تمدن شهر سوخته، ایلام، همزمان با تمدن ایلام در ایران، سومر - بابل - و در کنار رود نیل در کشور مصر ← تمدن های آشور - حضرت نوح - حضرت ابراهیم در سرزمین بین النهرین (سرزمین های بین رود دجله و فرات)، تمدن های آشور - موسی مدت زیادی در کشور مصر زندگی می کرد - حضرت عیسی در زمان مکه انبی امیر اتور، روم، در سرزمین فلسطین با توجه اشکال صفحه ۱۱ کتاب درسی: حضرت نوح اقدام به ساختن کشتی کرد - حضرت موسی معجزه خشک شدن دریا را تجربه کرد - حضرت ابراهیم را در آتش افکند - نام ۲۶ پیامبر در سوره های مختلف آمده است که عبارتند از: ابراهیم - محمد - نوح - هود - یونس - یوسف - آدم - ادریس - صالح - اسماعیل - لوط - یعقوب - شعیب - ایوب - موسی - هارون - داود - سلیمان - الیاس - الیسع - ذوالاکفل - زکریا - یحیی - عیسی - عزیز - اسحاق - نظایف (مأموریت پیامبران از جانب خداوند زندگی اجتماعی ماکم بر تمدن های قدیمی (ص ۱۱۴ - ۱۱۵ - ۱۱۶ خط آخر خلاصه) (ص ۱۱۵ - ۱۱۶ خط آخر خلاصه)

صندوقچه آموزش (خلاصه درس نوزدهم)

درس نوزدهم (آریایی ها و تشکیل حکومت ها قدرتمند در ایران) **مطالعات هفتم** - نام دبیر: ابوالحسن

درباره آریایی ها

- حدود ۴ هزار سال پیش - مردمانی کوچ نشین بودند.
- از مناطق شمال دریای خزر، کم کم به سمت جنوب مهاجرت کردند.
- آریایی سه دولت بزرگی را در ایران تشکیل دادند:
  - الف - قوم مادها: در شمال غربی ایران
  - ب - قوم پارت (اشکانی): در شمال شرقی ایران
  - ج - قوم پارس (هخامنشی): در جنوب غربی ایران

اولین حکومتی که مادها در ایران تشکیل دادند - مادها، در شمال غربی - علت ضعف شدن مادها - چون ماد، در مناطق خود به صورت پراکنده - زندگی می کردند و هر چند وقت یکبار، از طرف همسایه قدرتمند خود - مانند آشوری ها به آنها حمله می کردند و اموالشان را به غارت می بردند.

دیهوک - رئیس یکی قبایل ماد بود بعد هابه عنوان اولین پادشاه ماد انتخاب می شود.

دلایل محبوبیت یافتن دیهوک در بین قبایل مادها: - خوش رفتاری - عدالت خواهی - انتخاب شدن به عنوان فرمانروای کل قبایل مادها

دیهوک - شهر همدان امروزی (پاهکمانده یا اکباتان) به پایتختی خود انتخاب کرد.

هخامنش - رئیس یکی از قبایل پارس بود.

مؤسس و بنیانگذار سلسله هخامنشیان - کوروش - کوروش بود (از نوادگان هخامنش بود)

بسیروزها یا فتوحات کوروش - ۱ - تصرف بابل (عراق امروزی) - ۲ - تصرف لیدی (ترکیه امروزی) - ۳ - گسترش قلمرو ایران از خلیج فارس تا دریای مدیترانه

ماد در

معروفترین پادشاهی که بعد از کوروش به پادشاهی رسید - در اوش بزرگ

اوضاع ایران در زمان سلطنت در اوش بزرگ: در پیش بر قلمرو ایران - شورش هارناپاسامانی های شکل گرفت بود، او توانست با شورشیان بجنگد و آنها را شکست دهد و دوباره حکومت هخامنشیان را قدرتمند سازد.

گتیکه پلسون - (نقش برجسته) از یادگار در اوش بزرگ میباشد، او دستور داد پیروزهایی را که در جنگ پادشاهان خود و شورشیان بدست آورد بر روی گوه بیستون (در کرمانشاه) حجاری کنند.

علت اینکه از هخامنشیان به عنوان اولین امپراتوری در جهان یاد می کنند: این است که در زمان کوروش و در اوش بزرگ قلمرو و وسعت هخامنشیان، بیشتر کشورهای مهم آن روزه را در بر می گرفته است.

بسیوم اقوام آریایی بودند - اشکانیان چندین قرن در مقابل رومیان ایستادگی کردند.

مؤسس و بنیانگذار سلسله اشکانیان - اشک یا ارشک بود (یعنی لقب شاه اشکانی اشک بود) - این سلسله به اشکانیان (مشهور شد)

رئیس یکی از قبایل پارت ملقب به ارشک یا اشک یا هلف مقابله با سلوکیان پارسیان را در دیگر اقوام ایرانی را متحمل کرد.

یکونگی شکست سلوکیان از اشکانیان - ارشک با استفاده از اختلافاتی که بین سلوکیان و رومیان وجود داشت.

در زمان فرمانروایی - بهر داد دوم: حکومت اشکانی به امپراطوری قدرتمندی تبدیل شد.

سلسله پادشاهی آریایی ها در ایران تشکیل دادند:

۱ مادها

۲ پارس ها (هخامنشیان)

۳ پارت ها (اشکانیان)

حکومتی بیگانه ایران

حکومت سلوکیان

استان باستان
ایران آخرین حکومت ایران

حکومتی بیگانه (خارجی) بودند که بعد از حکومت هخامنشیان در ایران حکومت می کردند
علت حمله یونانیان به ایران در زمان هخامنشیان ← در زمان هخامنشیان
مینگ های زیادی بین ایران و یونان رخ داد، و ایرانیان در یکی از جنگها توانست
آتن یا تخت یونان را تصرف نماید، زمانی که در یونان شخصی به نام اسکندر مقلوبی
به قدرت رسید، حکومت هخامنشیان ضعیف و ناتوان شده بود، اسکندر از این موقعیت
استفاده کرد و یونانیان را به انتقام جویی از ایرانیان فراخواند، اسکندر در چند جنگ
سپاهیان هخامنشی را شکست داد و ایران را فتح کرد.

نتیجه حمله اسکندر به ایران ← آتش کشیدن بسیاری از شهرها ایران از جمله
تخت جمشید (یکی از پایتخت های هخامنشیان) و سقوط حکومت هخامنشیان.

مصرفات اسکندر ← ایران ۲- مصر ۳- هند وستان
حاقبت اسکندر ← سرانجام در جوانی و در اوج کشور کشایی بر اثر بیماری
درگذشت.

مصرفات اسکندر پس از مرگ او چه شد؟ ← مصرفات پنهان اسکندر، پس از مرگ
او میان سردارانش تقسیم شد و ایران به دست سلوکوس، یکی از سرداران
اوقاتاد، ← سلوکوس در ایران سلسله سلوکیان را تشکیل داد.

آخرین حکومت ایران باستان بود. (پیش از ورود اسلام به ایران)

مؤسس و بنیانگذار حکومت ساسانیان ← اردشیر بابکان بود.

حکومت اشکانیان بدست اردشیر بابکان از سر رفت.

یکی از مهم ترین پادشاهان ساسانی ← شاپور اول بود.

در اقلام مهم شاپور اول
۱- در زمان او، وسعت قلمرو ایران بسیار زیاد شد.

۲- توانست امپراتور روم به نام والریانوس را شکست دهد.

جلوگیری سقوط حکومت ساسانیان ← با حمله اعراب مسلمانان (در زمان خلیفه دوم)

به ایران و شکست های متعدد سپاهیان ساسانی، و قتل یزدگرد سوم آخرین
پادشاه ساسانی، این سلسله در سال ۶۵۱ میلادی به پایان رسید. بدست اسپهبدان ایرانی

یا ورود دین اسلام به ایران دوره جدیدی از تاریخ ایران پایه گذاری گردید.

چون سلوکیان بیگانه بودند مردم ایران سلوکیان را نفی پذیرفتند و همیشه با سلوکیان مخالفت می کردند.

مبدأ تاریخ ما مسلمانان هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه است و به آن تاریخ هجری گویند.

مورخان برای تعیین زمان رویدادهای پیش از اسلام از تقویم ← میلادی استفاده می کنند.

مبدأ تقویم و تاریخ مسیحیان ← تولد حضرت مسیح است و نشانه اختصاری آن حرف «م»

برای تعیین زمان رویدادهای قبل از میلاد حضرت مسیح (ع) تقویم میلادی به صورت معکوس و با علا

(ق، م) یعنی قبل از میلاد، بکار میرود. برای مثال ۸۰۰ ق. م ← یعنی هشتصد سال پیش از میلاد مسیح

است.

با توجه به خط زمان صفحه ۱۲ کتاب درسی ← بیشترین مدت زمان حکومت ایران باستان:

مربوط به سلسله اشکانیان بود.

حکومت های ایران باستان به ترتیب عبارتند از: مادها - هخامنشیان - اشکانیان - ساسانیان

هم اکنون (پنجشنبه ۱۴، ۱۲، ۹۹) ← در سال ۲۰۲۱ میلادی بسر می بریم.

حال با توجه به مطالب خط زمان به سوالات زیر پاسخ دهید بازه جل:

هجرت پیامبر اکرم (ص) در سال ۶۲۱ میلادی صورت گرفت یعنی چند سال پیش؟

اگر در یک کتاب تاریخی به نشانه های اختصاری ۵۰۰ و ۵۰۰ ق. م برخورد کنید از هر نشانه چه چیزی در باره زمان

روقع رویداد یا موضوع پی می برید.

حکومت اشکانی در سال ۲۴۸ ق. م تا سلسله شد، چند سال از این واقعه می گذرد؟

شاپور ساسانی در سال ۲۶۰ م، والریانوس را شکست داد و به اسارت گرفت این رویداد چند سال اتفاق افتاد؟

۴۹

صند و تچہ آموزش (خلاصہ درس بیستم) ۲۰

درس بیستم - پایہ ہفتم (امپراطوری های ایران باستان چگونه کشور و اداره می کردند) نام دبیره: ابیه الحسنی

حکومت ایران باستان
(چند مورد از ویژگی های حکومت
دوران باستان)

- ۱- شیوہ حکومتی ← پادشاهی بود.
- ۲- پادشاهان در حضور بزرگان کشور تاج گذاری می کردند.
- ۳- حکومت موروثی بود یعنی از پدر به پسر به ارث میرسید.
- ۴- شاه قدرت مطلق داشت و همه باید از او فرمان می بردند.
- ۵- گاهی پسر یا شینی شاه، اختلافاتی بوجود می آمد و حتی منجر به کشتن او ^{جنگ} می شدند.
- ۶- شاهان ایران خود را پسر گزیده آسمان و نماینده اهورامزدا (اهورا یعنی آفریننده و مزدا یعنی دانا و آگاه) می دانستند.
- ۷- اگر شاه از مسیر قانونی عدالت منحرف می شد ^{شد} حمایت اهورایی از او گرفته می شد.
- ۸- پادشاهان و موبدان (به روحانیون زرتشتی ایران باستان موبدان می گفتند) شاه را پسر گزیده می کردند.
- ۹- شاهان ایران باستان امور اداری ← نظامی ← مذهب و فرمانروایی داشتند.
- ۱۰- قوانین ← به فرمان پادشاهان که در سراسر کشور اجرامی شد و هیچ کس نباید از آنها سرپیچی می کرد، قانون می گفتند.
- ۱۱- مهرهای مخصوص پادشاه ← روی فرمان ها ^{۱۲} و روی نامه ها زده می شد.

علت بوجود آمدن شغل ها و مقام های مختلف در ایران باستان ← چون حکومت های ایران باستان قلمرو و وسعت زیادی داشتند و برای اداره امور مختلف کشور، شغل ها و مقام ها مختلفی بوجود آمده بود.

اینکه در آمد های کشور چگونه خرج بشود، بستگی به نظر شاهان داشت.

مخارج سنگین دربار، ایران باستان ← از گرفتن مالیات، از مردم تأمین می شدند.

نخستین کسانی که تقسیم سرزمین به بخش های مختلف را، ابداع کردند ← ایرانیان بودند.

داریوش ← برای اداره بهتر کشور ← کشور را به ۱۲ قسمت کرد ← که هر قسمت ← ایالت (استان) می گفتند.

داریوش برای هر ایالت یک شهر یا انتخاب می کردند که معمولاً از ^{۱۱} مقام ها حکومتی ^{۱۲} اعضای خانواده شاه بود.

هر ۲۳ قسمت از کشور ← از مرکز فرماندهی یا پایتخت دستور می گرفت و وظیفه داشت همه کارها را طبق نظر شاه انجام دهد و مردم حق ابراز نظر و مخالفت در کارهای کشورند ^{۱۳} داشتند و هر چه شاه می گفت اجرامی کرده.

پادشاهان ایران باستان شهری را به عنوان پایتخت انتخاب می کردند ← که بزرگتر و پرجمعیت تر بودند.

پایتخت حکومت ها در ایران باستان	
حکومت ها	پایتخت ها
مادها	همدان (هگمتانه)
هخامنشیان	۱- شوش ← پایتخت زمستانی
	۲- همدان ← پایتخت تابستانی
	۳- تخت جمشید ۴- بابل
اشکانیان	۱- مدد و راز (دامغان) ۲- تیسفون
ساسانیان	۱- کور (فیروز آباد) ۲- تیسفون

مهم ←

- علت آنکه حکومت های ایران باستان سپاه نیروی نظامی بزرگی را بوجود آورده بودند؛
چون سزومیر ایران باستان به دلیل داشتن موقعیت مهم جغرافیایی همواره از شرق و
غرب در معرض حمله دشمنان بود، از سمت غرب به دولت های یونان و روم به قلمرو
حمله می کردند و از سمت مشرق، اقوام پیا پیانگردد هم به ایران هجوم می آوردند تا از مرزهای
ایران دفاع کنند.

- انواع نیروی نظام حکومت های ایران باستان - ۱) نیروی پیاده نظام ۲) نیروی سواره نظام
- امروزه به دلیل آنکه مردم مسلمان و آزادی خواه هستند، زیرا با ظلم نمی روند و از سوی کشور های مستکبر و زور
گور در تحریم و تهدید واقع می شوند.

- ابتکارات ایرانیان باستان - ۱) در زمینه تشکیل سپاه ۲) در زمینه فنون نظامی بودند
- ابتکارات ایرانیان برای اولین بار در ایران استفاده می شد و بعد ها سایر کشورها، آنها را
از ایرانیان یاد گرفتند مانند تشکیل سپاه دائمی - آرایش داس دار - گردونه چرخدار
- تفاوت لباس و تجهیزات سپاه سواره نظام و پیاده نظام:

سپاه پیاده نظام - از پیکر، کمره سلاح های سنگین تری می توانستند استفاده کنند ولی سپاه
سواره نظام - از نقاب و زره سبک استفاده می کردند و از سلاح های سبک تری مانند شمشیر و نیزه
استفاده می کردند و با توجه به نوع لباسی که پرتن داشتند می توانستند اسلحه سنگین تری حمل کنند
- جنگ پاه و لیات پارتیزانی:

به جنگ های نامنظم که معیار و قواعدی نداشتند و این جنگ ها سازمان دهی نشده بودند و
این روش جنگی در دوره اشکانی رایج بود و اشکانیان اولین بار با سلوکیان این جنگ را
انجام می دادند و کلمه پارتیزان از یارت گرفته شده بود.

- از بین حکومت هخامنشیان و ساسانیان، قلمرو حکومت هخامنشیان وسیع تر بودند
- در زمان داریوش هخامنشی، اسم داریوش را روی مهر پاسه نوع خطی نوشتند:

زیرا قلمرو هخامنشیان وسیع بود و در این قلمرو، اقوام مختلفی زندگی می کردند و این
اقوام با زبان و خط های گوناگونی حرف می زدند و می نوشتند و همچنین این کار، نشانه
نماد قدرت پادشاه به شمار می رفت. به عنوان مثال اسم داریوش روی مهر، به سه
خط ایلامی، پارسی، پاپلی نوشته شده بود.

- یکی از ابتکارات بزرگ داریوش هخامنشی این بود:
۱- تشکیل سپاه معمولی ۲- تشکیل سپاه جاویدان بود

سپاه جاویدان:
تعداد افراد سپاه جاویدان ده هزار نفر بود که به گروه های ده نفری
تقسیم می شد، به این سپاه، جاویدان یا همیشگی می گفتند، چون
هرگاه یکی از افراد این سپاه از بین می رفت یک فرد دیگر را درنگاه ذخیره
بود، جای او را می گرفت و تعداد آنان کاسته نمی شد، در آن
دوره خدمت در سپاه جاویدان، بزرگ ترین آرزوی جوانان
پارسی بود.

صنک و هجیه آموزش (خلاصه درس ۲۱)

ن

درس بیست و یکم (اوضاع اجتماعی ایران باستان) پایتیه هفتم نام دبیره ابوا - نام دبیره ستاه

- یکی از منایعی که مورخان برای پی بردن به اوضاع اجتماعی مردم ایران باستان از آن استفاده می کنند ← کتاب شاهنامه فردوسی میباشد.
- در ایران باستان، هسته اولیه جامعه را خانواده تشکیل میداده.
- ازدواج در ایران باستان ← یک تکلیف دینی - ویمان مقلس بود، به همین دلیل اگر کسی عمداً از دواج سر باز می زد، گناهکار شمرده می شد.
- در ایران باستان مردان، زمانی می توانستند مقام و منصبی (شغل) بگیرند که همسر داشته باشند.
- در ایران پدیده عنوان سرپرست خانواده نقش مهمی داشتند.
- نقش و وظایف پدر در ایران باستان: ۱) اجرای مراسم مذهبی ۲) حفظ امنیت خانواده.
- ازدواج در ایران باستان ← معمولاً خونشازگی - و درون گروهی بود، یعنی ← اغلب سعی می کردند یا افرادی از خردمان و قاصیل خود ازدواج کنند تا با آن ها هم خون باشند و خصوصیات آن دو دمان را حفظ کنند.
- در دوره ایران باستان برای فرزندان پسر ارزش خاصی قائل بودند و این موضوع به خصوص برای پادشاهان و درباریان که سلطنت موروثی داشتند اهمیت زیادی داشت.
- در ایران باستان، خانواده ها بیشتر نیازها خود، مانند خوراک، پوشاک ایران را تولید می کردند.
- در ایران باستان زبان در کنار مرداب به نخ ریزی - پارچه بافی، قالی بافی و مشارکت در کار کشاورزی می پدید آمدند.
- در ایران باستان مرکز تربیت و آموزش خانواده ها بود.
- اصول و ارزش های اخلاقی که خانواده های ایران باستان به اعضای خانواده خود یاد می دادند عبارتند از: ۱- راستگویی ۲- امانت داری - ۳- مهربانی دوستی - ۴- وفای به عهد و پیمان بوده.
- پدران شغل خود را به پسران یاد می دادند (هر شغلی که پلار داشت) مادران هم کدبانوی خانواده، رسوم خانه داری را به دختران خود آموزش می دادند.

نقش خانواده در ایران باستان

- در دوره ایران باستان بیشتر مردم در روستاها زندگی می کردند و کشاورزان بیشترین جمعیت آن زمان را تشکیل می دادند.
- در ایران باستان از زمان سلسله ساسانیان شهرهایی در قلمرو ایران ساخته شد به شهرها بیشتر محل زندگی سباهان - و مأموران حکومت بود.
- در دوره ساسانیان فرمانروایان شهرهای زیادی بنا کردند و جمعیت شهری افزایش یافت. در این شهرها مأموران حکومتی صنعتگران بازارگانان ← و پیشه وران زندگی می کردند.

۶۴

زندگی روستایی ایران باستان

زندگی شهری در ایران باستان

در جوامع و تمدن های باستانی، نظام طبقاتی داشتند ← پس از یکجا نشینی، تقسیم کار پدید آمد، افراد در گروه های مختلف شغلی دسته بندی شده بودند.

حکونگی به معنی بود آمدن اختلاف طبقاتی در ایران باستان:

الف: با تشکیل امپراتوری های بزرگ

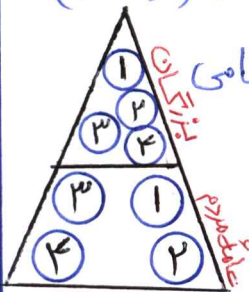
ن
ن
مقام های حکومتی

ب: قرار گرفتن قدرت و ثروت در دست شاهان، شاهزادگان و سایر
اختلاف طبقاتی در دوره ساسانیان به اوج رسید و جامعه طبقاتی در این دوره بسیار تبعیض آمیز بود.

بنی عبدالمطلب

ن
تقسیم بند مردم در دوره ساسانیان
(ایران باستان)

۱) شاه و شاهزادگان
۲) طبقه بزرگان شامل کادرو حایون زر نشینی (موبدان)
۳) دیپلماتان
۴) فرماندهان نظامی

۱) پادشاهان
۲) اعیانه واران
۳) کشاورزان
۴) دامداران

امتیازاتی که طبقه بزرگان از آن برخوردار بودند:

۱- زمین ها و ثروت های زیادی داشتند.
۲- از پرداخت مالیات معاف بودند.
۳- از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند.
۴- خود را صاحب جان و مال مردم می دانستند.

امتیازاتی که طبقه عامه مردم از آن محروم بودند:

در زمان ساسانیان ← کشاورزان اکثریت جامعه را تشکیل می دادند و فعالیت های اقتصادی مهم پرورش - کشاورزان بود.

در دوره ایران باستان (ساسانیان) ← چون موبدان زر نشینی که خود جزو طبقه بزرگان بودند، از اختلاف طبقاتی حمایت می کردند و در دستگاه حکومتی نفوذ زیادی داشتند.

در ایران باستان، اختلاف طبقاتی بر روابط، آداب و معاشرت مردم تأثیر گذاشته بود.

۱) در جامعه طبقاتی، رفتن از طبقه ای به طبقه دیگر بسیار سخت و ناممکن بود (یعنی فرزندان کشاورزی باستانی تا ابد کشاورز بمانند و با اشراف زادگان همیشه در تجربه اشراف یا بزرگان باقی می ماندند)

۲) افراد از طبقه محروم نمی توانستند با بزرگان ازدواج کنند.
۳) لباس و مشگرف طبقات عامه مردم و اشراف یا بزرگان با هم فرق می کرد.
۴) در شهرها پیشه وران و کشاورزان نمی توانستند در محله خاص بزرگان زندگی کنند و مجبور بودند در اطراف و حاشیه شهرها ساکن باشند.

قوانینی که در طبقات اجتماعی حاکم بود:

۵) در دوره ساسانی طبقات بزرگان یا اشراف و عامه مردم، آتشکده های حیرانگانه داشتند. مردم ایران در زمان ساسانیان مسلمان می شوند، زیرا در این دین همه انسانها

سرخن هزدوت مورخ یونانی درباره اختلاف طبقات دوره ایران باستان (ساسانیان):
ایرانی ها وقتی در کوچیه به هم می رسیدند، رویوسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند، افرادی می پادستی در برابر اشراف زانومی زدند.

نمونه هایی از زندگی پیرتجمل شاهان دوره ایران باستان (ساسانیان):
شاهان و شاهزادگان زندگی پیرتجملی داشتند و در کاخ های بسیار خوشگذاری می پدید آهنگند برای مثال:

۱- خسرو پیر وینزه تاجی داشت که تعداد زیادی طلائی خالص در آن یکبار برده شده بود و مرفا بدیل های آن به اندازه تخم کزنجشک بودند، در آن دوره تاج سنگین را از سقف آویزان می کردند و شاه و بزرگان می نشستند.
۲- او پیرتجلی می نشست که از عاج فیل درست شده بود و نرده های آن از طلا و نقره بود. او، سطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بودند.
موفق باشید: ابوالحسنی

صنایع و قبیله آموزش (خلاصه درس ۲۲)

درس بیست و دوم (اوضاع اقتصادی در ایران باستان) پایه هفتم نام دبیر: ابوالحسن نام دبیرستان:

یکی از ویژگی های تمدن ها، داشتن اقتصادی پُر رونق است، در عصر باستان مردم ایران از منابع محیطی که در آن زندگی می کردند به خوبی بهره می گرفتند و انواع فعالیت های اقتصادی در این دوره گسترش یافته بود و بیشتر منافع اقتصادی، به شاهان و اطرافیان آنها می رسید.

- ۱) از نخستین سوزمین هایی که کشاورزی و پرورش دام در آن آغاز شد و محل دانش و مهارت کشت باغ از ایران به سوزمین های دیگر پراکنده شده است ← فلات ایران بود.
- ۲) کشاورزی از مهمترین پیشه ها و وسیله معیشت در ایران باستان بود یکی از مدارک در این باره کتاب اوستا (کتاب مقدس زرتشتیان) و کتیبه های دوران ایران باستان است.
- ۳) چگونگی فعالیت کشاورزی از طرف حکومت های ایران باستان تشویق می شد، در دوره هخامنشیان، یونانی ها از تلاش های شاهان پارس برای تشویق به کشاورزی حیرت مندی خوردند.
- ۴) گندم و جو ← مهمترین محصولات زراعی ایران باستان بود.
- ۵) چون کشت پنبه در نواحی مستعد رواج داشت ← به همین دلیل کارگاه های پنبه رسی توسعه یافت و پارچه های پنبه ای یکی از صادرات مهم برخی از کشاورزان ایرانی علاوه بر کار کشاورزی به پرورش دام نیز می پرداختند.
- ۶) کشاورزان ایرانی علاوه بر کار کشاورزی به پرورش دام نیز می پرداختند.

کشاورزی و دامپروری مردم ایران باستان

- فعالیت مهم مردم ایران باستان ← کشاورزی بود ولی در بسیاری از مناطق ایران صنعت شترگز گسترش پیدا کرده بود.
- تهیه پارچه های لطیف از پنبه - ابریشم - پشم - شال ها پشمی و حریر در کارگاه های مرو - ری - اهواز - شوش رواج داشت.
- ایرانیان در شغل های نجاری - آهنگری - شیشه گری نیز پیشرفت کرده بود.
- در دوره ساسانی ← ارباب های سافت ایران مشهور بودند است.
- از مشاغل ایران باستان ← ساختن اسباب و اثاثیه منزل - شمشیر - ابزارها - کشاورزی - ابزارهای منی (مانند بازو بند و زره).

صنعت مردم ایران باستان

- در زمان هخامنشیان و در دوره پادشاهی داریوش اول ← جاده شاهی ساخته شد
- علت پیشرفت تجارت در زمان هخامنشیان ← ایر قزاقی امنیت در راه های پرقراری کاروانسراهایی در بین راه ها.
- علت نام گذاری جاده ابریشم به این نام ← چون ساکنان شهرهایی که در مسیر این جاده قرار داشتند به کار تجارت ابریشم مشغول بودند. (در زمان اشکانیان ساخته شد)
- سیر جاده ابریشم ← از کشور چین ← و هند در شرق ← به شمال ایران و از آنجا به اروپا در غرب متصل می شد.
- نقش ایران در جاده ابریشم ← ایران مانند یک پل ارتباطی بین شرق و غرب قرار داشت.
- ارزشمندترین و پرباز سودترین کالای تجاری در زمان اشکانی که از چین به ایران و سوزمین های دیگر صادر می شد ← ابریشم بود.
- اهمیت جاده ابریشم برای ساسانیان ← حکومت ساسانیان سعی می کردند از

ایران باستان

از موقعیت جاده ابریشم به خوبی استفاده کنند و حکومت ساسانی مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و اروپا (روم) می شد و تمایل داشت که ابریشم چینی، توسط بازرگانان ایرانی به روم صادر شود و یا اینکه ابریشم خالص پس از آنکه در کارگاه های ایران تبدیل به پارچه شده به روم یا اروپا فروخته شود.

صادرات ایران باستان (در زمان ساسانیان) ← ۱- سنگ های قیمتی ۲- پارچه ۳- قالی ۴- محصولات کشاورزی.

ایرانیان باستان ← به علت تجربه زوهارتی که در کار دریا نوردی داشتند به تجارت دریایی روی آوردند.

در دوره ساسانیان ← تجارت دریایی رونق گرفت و بنیاد خلیج فارس، انگرگاه کشتی ها بودند که به کشورهای دور، و نزدیک ایران رفت و آمد می کردند.

در زمان هخامنشیان ← برای اولین بار به فرمان ← داریوش اول ← سکه ای زرین (طلای) به نام ← دریک یا زریک ضرب شد.

تأقیل از رواج سکه، معمولاً ده نشینان، (روستائینیان) اضافه محصولات خود را به شهر می آوردند و با محصولات دیگر که مورد نیازشان بود ← مبادله می کردند.

اهمیت ضرب سکه در ایران باستان ← با ضرب سکه، تجارت رونق پیدا کرد به طوری که بازرگانان با داشتن پول می توانستند کالاها را بخریداری کنند و آنها را به قیمت بیشتر بفروشند.

انواع سکه هایی که در ایران باستان ضرب می شد:
 ۱- سکه های زرین (طلایی) ← فقط به فرمان و به نام پادشاه ضرب می شد.
 ۲- سکه های سیمین (نقره ای) یا مسین (مس) ← که حاکمان ایالت ها (استانها) می توانستند با اجازه پادشاه ضرب کنند.

صرب سکه در ایران

در ایران باستان، منبع اصلی درآمد حکومت ها ← مالیات بود.

۱- مالیات نقلی: بیشترین حجم مالیات را کشاورزان می پرداختند.

۲- مالیات چنسی: دامداران به نسبت تعداد دام خود

نشان و پیشه وران و بازرگانان

به میزان کارهای خدماتی که عرضه می کردند مالیات می دادند.

۳- مالیات سرانه ← فقط از عامه مردم وصول می شد.

انواع مالیاتی که در ایران باستان وجود داشت؟ (که مردم می گرفتند)

انواع مالیات دولت ایران باستان

بزرگان و اشراف از دریافت مالیات معاف بودند.

غیر از مالیات که در آمد حکومت ها بود ← در جشن ها و مراسم پادشاهان و بزرگان ← عامه مردم هدایایی را به پادشاهان هدیه می دادند.

در زمان هایی که فشار برای گرفتن مالیات کمتر ← به علت جلوگیری از شورش های مردم.

۴- در مواقع وقوع خشکسالی، اموران مالیاتی معمولاً شیبت به مردم سخت گیری و ستم می کردند و پس از آنکه مقرر شد بود طلب می کردند و گاهی به دلیل خالی بودن خزانه دولت، مالیات را افزایش می دادند.

در آمد های دولت های ایران باستان در کجاها خرج می کردند؟

۱- صرفه جنگ یا مصارف شخصی شاه، شاهزادگان، درباریان و ساختن کاخ های باشکوه خرج می شد. ۲- پیوندات حقوق ماموران حکومتی ۳- امدات و نگه داری و تعمیرات کله ها - کاروان سراسر - و سایر امور جاری و خرد.

مخارج دولت های ایران باستان

۷۰

صند و قچه آموزش (خلاصه درس ۲۳)

ن

درس بیست و سوم (عقاید و سبک زندگی مردم در ایران باستان) نام دبیر: ابوالحسن نام دبیرستان:

- در ایران باستان به تعلیمات مذهبی، نقش و تاثیر زیادی در زندگی فردی و اجتماعی داشت.
- اقوام آریایی برخی از عناصر خلقت مانند آبی، آتش، خاک، باد را مقدس می شمردند و برای آنها اینزدانی (خدایانی) قائل بودند.
- پیامبران باستان به زرتشت نام داشت و کتابش اوستا معروف بود.
- زرتشت قبل از سلسله مادها، زندگی می کرد؛ در فکر اصلاح عقاید ایرانیان برآمد و مردم را به پرستش آهورامزدا، خدای بزرگ و یکماد عورت کرد.
- در آئین زرتشت منشأ تمام خیر و خوبی ها آهورامزدا بود. و منشأ تمام بدی ها شر اهریمن.
- زرتشت به پیروان خود سفارش می کرد که به منظور یاری آهورامزدا پندار نیک
- کفارت نیک کردار نیک را سر مشق زندگی خود قرار دهند.
- ایرانیان باستان آتش را مقدس می شمردند.
- در دوره ساسانیان آتشکده های زیادی در گوشه و کنار ایران ساخته شد.
- در دوره ساسانی اغلب مردم دین زرتشتی داشتند و دین زرتشتی، دین رسمی کشور ایران اعلام شده بود.
- دین هایی که در زمان ساسانیان رواج داشت دین زرتشتی دین مسیحی
- دین یهودی دین بودایی دین مانوی بود.
- در دوران ساسانیان موبدان زرتشتی یا رواج و گسترش دین ها دیگر در ایران مخالفت می کردند و نسبت به پیروان سایر ادیان سخت گیری می کردند.
- در دوره ساسانیان، دین رسمی کشور دین زرتشتی بود.
- اغلب ایرانیان باستان کشاورزان و دامدار بودند.

بارة دین های (ادیان) مردم ایران باستان:

- ن
- ن
- غذای اصلی مردم ایران باستان: پرنده گان شکاری - تخم پرنده گان - شیر بز - میوه ها - سبزیها - شریک ها.
- ایرانیان باستان برای آرد کردن غلات (گندم و جو) آسیاب آبی را ابداع کرده بودند.
- بیشتر تاکنون برای آسیاب کردن آرد از آسیاب بادی، برفی، آبی استفاده می کرد.
- در ایران باستان برخی از مواد غذایی مانند زیتون از یونان به ایران آمدند.
- از هندوستان به ایران وارد می شده است.

تغذیه و آداب خوردن مردم ایران باستان

- ن
- ن
- آداب غذا خوردن مردم ایران باستان:
  - خود داری از سخن گفتن در هنگام غذا خوردن که آنرا نگاه می داشتند.
  - شستن دستها قبل و بعد از غذا خوردن.
  - خواندن دعای نان در ابتدا و پایان غذا.
- انواع ظروفی که مردم ایران باستان از آن غذا می خوردند ظروف سفالی - سنگی - فلزی.
- منابع مادر باره پوشاک مردم ایران باستان مجسمه ها نقاشی ها
- ب: نمونه هایی از وسایل و ابزار تولید پوشاک که مربوط به ایران باستان بوده که توسط ۷۸ سکه نقش بسته اند.
- شواهد و مدارک به جا مانده نشان می دهد که مردان و زنان ایران باستان به پوشش بدن اهمیت می دادند و از بهر هنگی اجتناب می کردند.
- ایرانیان از نخستین کسانی بودند که شلوار را طراحی کردند و پوشیدند.
- پوشاک اصلی مردان ایران باستان شلوار آ - بالای پوش های آستین دار ۳ - کلاه نمدی

پوشاک مردم ایران باستان

ورزش مردم ایران باستان

سازمان ملل متحد در سال ۱۳۸۸ در فراول فروردین ماه برابر با ۱۵ میلادی از چهار نوروز اعلام کرد و به رسمیت

چشم های مردم ایران باستان

- یوشاک زنان ایران باستان ← سلوار که پیراهن های بلند آتوئی سربند.

- لباس های ایرانی مورد توجه بزرگان - درباریان روم - یونان بود، و اغلب سعی می کردند از طرح لباس های ایرانی تقلید کنند.

- از دیرباز مردم ایران به ورزش ها رزمی - پهلوانی مانند کشتی علاقه مند بوده اند و پهلوان و پهلوانی در تاریخ قدیمی ما ریشه دارد.

- فردوسی در کتاب شاهنامه از دلایلی اسطوره ای (داستان یا افسانه تاریخی) مانند رستم سپهراب، سیاوش، گرز آفرید و... در ایران باستان سخن گفته است.

- هرودوت، مورخ یونانی نوشته است: ← ایرانیان به فرزندان خود سه چیز یاد می دادند: ۱) سوارکاری ۲) تیراندازی ۳) راستگویی.

- ورزش های مورد علاقه مردم ایران باستان ← سوارکاری - تیراندازی - شکار - پرتاب سنگ - فلاخن - نیزه - زوبین رواج داشته است.

- جوگان بازی ← ورزشی است که ایرانیان باستان آن را ابداع کرده اند، سپس از کشور ایران به سایر کشورهای راه یافته است.

- در کتاب شاهنامه فردوسی ← به ورزش جوگان بازی اشاره شده است.

- در ایران باستان در زمان حکومت هخامنشیان - و ساسانیان - ورزش جوگان نحوه بازی جوگان ← اسب سواران از یک چوب دستی به نام جوگان و یک گوی استفاده می کنند.

- مردم ایران باستان شاد، زندگی کردن را یک موهبت الهی می دانستند.

- واژه جشن از نیش و نشنه اوستایی گرفته شده که به معنای پرسیدن و نیایش است.

- بیشتر جشن های ایران باستان از نظر دارای اهمیت بود ← اهمیت ادبی - داشته و بیانیایش به درگاه خداوند همراه بوده است. ۲) همچنین ارتباط زیادی با تغییر فصل ها و شروع و پایان کار کشاورزی داشته است.

- مهم ترین جشن هایی که در ایران باستان بوده است: ۱) جشن نوروز ۲) جشن سبزه ۳) جشن مهرگان.

- یکی از بزرگترین و باشکوه ترین جشن ها ایران باستان بوده که در آغاز فصل بهار برگزار می شود. نوروز در نزد مردم ایران باستان پیام آور، نوشیدن سال - رویش طبیعت شروع فعالیت های کشاورزی بوده.

- زمان پیدایش نوروز ← به درستی معلوم نیست، اما در برخی از کتاب ها قدیمی مانند شاهنامه فردوسی این جشن را به زمان کاج گذاری به چشمش یاد شاه اسطوره ای ایران نسبت می دهند.

- شواهد مدارک نشان می دهد که این جشن در زمان هخامنشیان در ترفه چشمش برگزار می شد و پس از آن سلسله های دیگر، نوروز را گرامی داشته اند.

- در هر یک از روزهای عید، نوروز طبقه ای از مردم به دیدار شاه می آمدند.

- آغاز فصل بهار و نوشیدن طبیعت ← یکی از نشانه های عظمت و رحمت خداوند است.

- جشن نوروز علاوه بر ایران ← در کشورهای افغانستان - پاکستان - جمهوری آذربایجان ترکمنستان - ترکیه، نیز پیامی شود.

- امروزه مردم کشور ایران - نوروز را جشن می گیرند که کتاب قرآن را بر سر سفره هفت سین نوروز، زیارتگاه های مختلف، آذین ها، شمع و... در آن ها در ایران است.

۷۹

صند و قچه آموزش (خلاصه درس ۲۴)

ن

درس بیست و چهارم (دانش و هنر در ایران باستان) پایه هفتم نام دبیر و ابوالحسن - نام دبیر ستاد

جلوه‌هایی از شکوه و عظمت تمدن قدیمی (ایران باستان) ← پیشرفت‌های ایرانیان در دانش، هنر، معماری ← زبان و خط، اساس گسترش این دانش بوده است
از هنگام استقرار اقوام آریایی در سرزمین ایران ← زبان فارسی

زبان پارسی (فارسی)

زبان گفتاری - زبان نوشتاری مردم ایران بوده است

۱- زبان ایرانیان در دوره هخامنشیان ← پارسی باستان بود

۲- در دوره اشکانیان و ساسانیان ← پارسی میانه یا پهلوی بوده (که باهم تفاوت‌هایی داشته)

۳- در دوره اسلامی ← زبان فارسی دری رواج یافت

تاریخچه تغییرات پارسی در دوره‌های مختلف تاریخی

زبان رسمی امروز ایران نیز فارسی دری است که با دوزبان قبلی شباهت‌هایی دارد

اصلی‌ها قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در باره ← خط و زبان فارسی است
ببر طبق اصل‌ها قانون اساسی زبان و خط رسمی مشترک مردم ایران فارسی است، اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتابهای درسی باید با زبان و خط فارسی باشد ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومیه در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است

ایران باستان

قبل از مهاجرت آریایی‌ها، تمدن‌ها باستانی ایران مانند ← ایلام صافط بوره

در زمان هخامنشیان ایرانیان ← خط میخی را از اقوام ← بین النهرین اقتباس کردند، و تغییرات زیادی در آن به وجود آوردند

کتیبه‌های به جامانده از دوره هخامنشیان در ← بیستون و تخت جمشید به زبان ← پارسی باستان و با خط ← میخی نوشته شده است

در دوره اشکانیان و ساسانیان ← خط پهلوی رایج بوده

هنر عصر باستان

صنعت گران و هنرمندان عصر ایران باستان در رشته‌های گوناگون مانند سفالگری - پارچه بافی - قالی بافی - فلزکاری - چرم سازی - زرگری - کاشی کاری - سنگبری - حجاری - قلم زنی - منبت کاری - موسیقی - نقاشی و ... مهارت داشتند

معماری ایران باستان

ایرانیان با توجه به شرایط آب و هوایی آن و مصالحی که در منطقه وجود داشت، ← خانه‌های خود را از سنگ، چوب و خشت می ساختند

۱- با تأسیس امپراتوری‌های بزرگ ← ساختن شهرها ← به تدریج بناهای بزرگ و باشکوهی مانند کاخ‌ها - آرامگاه‌ها - آتشکده‌ها ساخته شدند

۲- برخی از بناها مانند تخت جمشید ← از نظر معماری، وسعت، عظمت شهر جهانی دارند، علاوه بر تخت جمشید ← هگمتانه ← پاسارگاد ← تخت سلیمان ← طاق بستان ← طاق کسری، از بناهایی هستند که پیشرفت ایرانیان را در معماری نشان می‌دهند

۸۴

ساختن بناهای عظیم و حکم مانند سدها، پلها، ابزارها، وسایل مختلف - زندگی که به دست ایرانیان ابداع شده، نشان می دهد که مردمان ایران باستان با علوم مختلف مانند علوم ریاضی، هندسه، زمین شناسی و... آشنا بوده اند.

ایرانیان باستان در علم نجوم، پیشرفت کرده و باسنجش ربعین زمان به خوبی آشنا بودند.
- علت نیاز مردم ایران باستان به تقویم - برای انجام فعالیت های کشاورزی که در فصول خاصی از سال انجام می گرفت به تقویم نیاز داشتند.
- ایرانیان باستان تقویم خورشیدی (شمسی) را بوجود آوردند و سال را به ۱۲ ماه، ۳۰ روزه تقسیم کردند و پنج روز بیابانی سال را جداگانه به حساب آوردند، این تقویم از کم نظیرترین تقویم های دین است. (منظور تقویم شمسی)

ایران باستان
دانش مردمان ایران
۱۱

ایرانیان باستان در علم پزشکی پیشرفت کرده بودند و خواص درمانی گیاهان را می شناختند.
- در بخشی از کتاب اوستا از سه نوع پزشک - ۱) جراح ۲) پزشک معمولی ۳) پزشک دعا (که پادعای مقدس باطن افراد را درمان می کند) نام برده شده است.

در دوره ساسانیان - در زمان شاپور ساسانی، در شهر جندی شاپور (در قزوستان کنونی) - مدرسه های پزشکی و بیمارستانی، تأسیس نمود که یکی از قدیمی ترین مدارس پزشکی جهان به شمار می روند.
- در مدرسه جندی شاپور، علاوه بر پزشکی - نجوم، ریاضیات موسیقی، شیمی (کیماگری) و... تدریس می شد.

ایران باستان
دانش مردمان ایران
۱۲

نیازهایی که باعث اختراع خط شد - ارتباط - انتقال فرهنگ و علم -

علت نام گذاری خط میخی - گروه آموزشی میل به بقاء و جاودانگی.

خط تمدن ایلامی ها - چون خط میخی، شبیه به میخ های استاد و میخ های افتاده بود، به این علت این قطران، خط میخی گفتند.

از خانه های مردم معمولی، ایران باستان چیزی باقی نمانده است ولی از بقایای کاخ ها و آتشکده ها، هنوز باقی است - زیرا مصالح ساختمانی که در کاخ ها بکار برده میشد بسیار خوب و مرغوب بوده و به خاطر همین، این نوع بناها، استقامت و مقاومت خوبی - داشتند و خانه های مردم عادی از مصالح ساختمانی نامرغوبی استفاده می کردند و سریع تخریب می شد.

سریع تخریب می شد.

- تفاوت نوروز باستانی با نوروز امروزی :

نوروز باستانی، نوروز یاد شاهان بود، و فرصتی برای یاد شاهان بود که بزرگی خود را به رخ مردم بکشند اما نوروز امروزی، نوروز ایرانی، سنتی مردمی و وسیله ای برای ارتباط قلبی میان مردم و خداوند است. نوروز امروزی مردم آن را جشن گرفته و قرآن بر سر سفره هفت سین می گذارند، آنفایه دیدار بزرگترها فامیل رفته و به یکدیگر هدیه می دهند.

- هدیه باستانی فرهنگ ایران به جهانیان - نوروز میباشد.

- امروزه نوروز (اول فروردین) یک روز جهانی است.

- امروزه علاوه بر ایران کشورهای جمهوری آذربایجان - افغانستان - تاجیکستان - ازبکستان - قزاقستان - قرقیزستان - ترکمنستان - کردستان عراق - پاکستان - ترکیه، نوروز را جشن می گیرند و مراسم مخصوص به خود دارند.

- هرنگ از اعیان سفره هفت سین نماد مخصوصی است :

قرآن: مخصوص مسلمانان است که سال نو را با نام خدا شروع کنند - سکه: نماد افزایش دارایی است - سبب: نماد سلامتی و تندرستی است - سبزه: نماد حیات و شادابی است - سمنو: نماد خیر و برکت - سرکه: نماد جاودانگی - سیر: نماد ثبات و پایداری است - سماق: نماد شادی، صبر، استقامت - سنجید: نماد عشق و دلباختگی - تخم مرغ: نماد زایش و تولد - آینه: نماد شفافیت - شمع: نماد روشنی و فرخ - ماهی: نماد تازه گی و تکا نو - نان: نماد برکت و روزی.

- تیر اندازی، اسب سواری، شش، کشتی - از جمله ورزش ها مردم ایران باستان بود که در جهان امروز هم

مرسوم است.

- ورزش هایی مانند فوتبال، تکو، والیبال، دوچرخه سواری در ایران باستان وجود نداشته است،

زیرا وسایل و امکانات بازی وجود نداشته

- انواع نشت فودها و ماکارانی و... از جمله ماده غذایی هستند که امروزه مصرف می شود ولی در زمان

ایران باستان نبوده است.

- رفت و آمد بازرگانان از طریق جاده ابریشم (علاوه بر تجارت و اشغال کالا، پیامد دیگری از

جمله ۱) رواج گردشگری (۲) مابجایی انواع علوم و فنون (۳) آشنایی با فرهنگ و تمدن کشورهای و... را برای مردم کشورهای آن زمان داشت.

- برخی از شغل های امروزی مانند خلبانی - مهندسی نرم افزار - کارشناسی ترافیک - پزشکی هسته ای -

ناو و... در ایران باستان وجود نداشته، چون این شغل ها یا صنعت در ارتباط بود و صنعت هم

در ایران باستان وجود نداشته و اگر هم صنعتی در آن زمان وجود داشت، صنعت اولیه و -

ابتدایی بود و به این علت، این شغل ها نمی توانستند در جامعه ایران باستان وجود داشته باشند.

- شغل هایی مانند فلز کاری - بافندگی - معماری - نجاری - کشاورزی و... از جمله شغل هایی هستند

که در ایران باستان هم وجود داشته و این شغل ها، امروزه نسبت به آن زمان پیشرفت ها و

تغییرات زیادی داشته است، در ایران باستان این شغل ها به صورت کارگاه های دستی و

ابتدایی اداره می شد، ولی امروزه این شغل ها مکانیزه شده هستند و به صورت ماشینی اداره می شوند.

- تفاوت و شباهت های خانواده های امروزی با خانواده ایران باستان :

تفاوت - خانواده های امروزی جمعیت خانواده ها کم است و بیشتر نیازهای افراد خانواده به وسیله

مؤسسات اجتماعی برطرف میشود ولی خانواده های ایران باستان جمعیت آن

زیاد بود و بیشتر افراد فامیل و بستگان در یکجا زندگی می کردند و اکثر نیازهای افراد هم درون خانواده ها تأمین می شد.

شاهت - در خانواده های ایران باستان و خانواده های امروزی به عنوان مهمترین کانون تربیت فرزندان از جایگاه خاصی برخوردار بودند و هستند.

- در زمان ایران باستان، جنگ‌های بزرگی بین حکومت‌ها در می‌گرفت؛ هدف از این جنگ‌ها به نوسنه قلمرو و دستیابی به مراکز تجاری مهم بود، و اگر بخواهیم با جنگ‌ها و لشکرکشی‌های جهان امروزی مقایسه کنیم، هدف دفاالت و نفوذ سیاسی و اقتصادی و فرهنگی و دستیابی به منابع عظیم نفت و گاز و دیگر ثروت‌های کشورهای دیگر است.

- کشورهای که در ۵۰ سال گذشته بیشترین جنگ‌ها را در جهان راه‌انداختند و میلیون‌ها انسان بی‌گناه را به هلاکت رسانده‌اند عبارت است از عراق علیه ایران - شوروی علیه افغانستان آمریکا علیه افغانستان و عراق - جنگ اسرائیل علیه فلسطین - داعش علیه سوریه و عراق - اسرائیل بر علیه لبنان و ...

- در ایران باستان نظروای مردم در حکومت‌ها هیچ جایگاه راهبردی نداشت و حق ابراز نظر و دفاالت در کارهای کشور را نداشتند و هر چه شاه دستور می‌داد، اجرامی کردند.

- در ایران باستان منشیان و دبیران به چند زبان و فقط آشنایی داشتند زیرا قلمرو ایران وسیع بود و این قلمرو، از اقوام و ملل مختلف تشکیل شده بود و برای نوشتن نامه‌های پادشاه از زبان‌ها و فط‌های مختلفی استفاده می‌کردند.

- چشم‌و گوش‌های شاه (مأموران مخفی) موضوعاتی از قبیل - اوضاع سیاسی و اجتماعی - مسایل امنیتی - نحوه گرفتن مالیات‌ها - چگونگی ایجاد ستورش‌های محلی را به پادشاه خبر می‌دادند. علت اینکه شاهان ایران باستان (پرفی از آن‌ها) دستور می‌دادند نقش برجسته‌هایی مانند نقش برجسته بیستون روی سنگ‌ها کنده شود - میل به ماندگاری و بقا را یادوانگی - برقراری ارتباط - امیال شاهان - فخر و غرور - علاقه و برای این که قوانین و دستورات و سیروزی‌های شاهان در ذهن مردم باقی بماند و از بین نرود.

- قلمرو و هم‌منشیان، امروزه شامل کشورهای ترکیه، سوریه، عراق، ترکمنستان، افغانستان، جمهوری آذربایجان، ارمنستان می‌باشند.

- سواحل مکران - در سواحل جنوبی کشور در محدوده دریای عمان و سواحل استان سیستان و بلوچستان قرار دارد، طول این ساحل حدود ۵۰۰ کیلومتر (از غرب چاسک تا نزدیکی بندر کراچی در پاکستان) گسترده شده است. تنها بندر اقیانوس‌سی ایران یعنی جابهار در ساحل مکران قرار دارد. ساحل مکران ماسه‌ای، مرجانی، صخره‌ای می‌باشد.

- عواملی که باعث شده است که سفرگردن و گردشگری در یک منطقه افزایش یابد عبارتند از:

تیلیغات و اطلاع‌رسانی در سطوح مختلف - گسترش انواع حمل و نقل - ایجاد نظم و امنیت برای مردم منطقه و گردشگران - هماهنگی بین انواع سازمان‌ها در ارتباط با امور گردشگری - فراهم کردن امکانات رفاهی برای گردشگران مانند هتل‌ها، ستوران‌ها - آژانس‌ها مسافری و ... - تعریف ایوم گردی: سفر و بازدید از زیست‌بوم یک منطقه می‌باشد به طوری که تمامی ویژگی‌ها و محیطی، فرهنگی، طبیعی، اجتماعی آن منطقه حفظ شود. در واژه ایوم گردی واژه آموزش بسیار مورد تأکید قرار دادند که این آموزش هم شامل مسافران است که به آن محل می‌روند و هم شامل مردم محلی ساکن در آنجا تا آید شده و بیشتر برای بازدید از جاذبه‌های طبیعی یک منطقه صورت می‌گیرد. - تفاوت ایوم گردی با گردشگری: گردشگری فقط برای لذت بردن از جاذبه‌های گردشگری یک منطقه صورت می‌گیرد و هیچ اقدام عملی برای حفظ محیط زیست آن منطقه صورت نمی‌گیرد ولی ایوم گردی: سفری است که بر اساس اساس مسئولیت و برای حفظ محیط زیست و احترام به فرهنگ بومی و سنتی و سودآوری به جامعه محلی صورت می‌گیرد.